

Slivniški pogledi

| december 2020 | letnik 7 | številka 69 |

OBČINA
CERNICA

Beč | Bečaje | Begunje pri Cerknici | Bezuljak | Bločice | Bloška Polica | Brezje | Cajnarje | Cerknica | Čohovo | Dobec
Dolenja vas | Dolenje Jezero | Dolenje Otave | Gora | Gorenje Jezero | Gorenje Otave | Goričice | Grahovo | Hribljane
Hruškarje | Ivanje selo | Jeršiče | Korošče | Koščake | Kožljek | Kranjče | Kremenca | Krušče | Kržišče | Laze pri Gorenjem Jezeru
Lešnjake | Lipsenj | Mahneti | Martinjak | Milava | Osredok | Otok | Otonica | Pikovnik | Pirmane | Podskrajnik | Podslivnica
Ponikve | Rakek | Rakov Škocjan | Ravne | Reparje | Rudolfovo | Selšček | Slivice | Slugovo | Stražišče | Sveti Vid | Ščurkovo
Štrukljeva vas | Tavžlje | Topol pri Begunjah | Unec | Zahrib | Zala | Zelše | Zibovnik | Žerovnica | Župeno

3 Uvodnik

4 Intervju

mag. Grega Žorž

7 Iz občinske hiše

10 Aktualno

12 Izpostavljam

13 Gospodarstvo

16 Utrip

17 Ljudje med nami

Ana Obreza

18 Dogaja se

20 Notranjska, obujena in dragocena

22 Dediščina

24 Kultura in kulturniki

26 Naša društva

27 Mladi mladim

32 Šport

34 In memoriam

36 Ideja za izlet

38 Notranjski regijski park

41 Obveščamo

42 Razgibajmo možgane

Notranjska

Google Play

App Store

Naloži brezplačno aplikacijo Občina Cerknica in bodi obveščen o dogajanju!

Prenesi iz App Store

NAVOLJIV Google Play

Slivniški pogledi – glasilo Občine Cerknica

Izdaja: Občina Cerknica, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica.

Fotografija na naslovnici: Kozice, Ljubo Vukelič

Izid: vsak mesec, na začetku meseca. Brezplačno ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini Cerknica.

Cena: 2,78 evra za izvod s poštnino za naročnike izven občine Cerknica. Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Cerknica in prihodkov oglaševanja.

Odgovorna urednica: Maruša Opeka

Uredniški odbor: Marija Hribar, Miha Jernejčič, Maruša Mele Pavlin, Polona Otoničar Pajk, Sabina Popek Simšič

Urednik fotografije: Ljubo Vukelič

Lektoriranje: Polona Otoničar Pajk

Oblikovanje: Avraora AS, d. o. o.

Tisk: Para tiskarna, d. o. o.

Naklada: 4.050 izvodov

ISSN: 2386-0197

☎ **Naslov uredništva:**

Slivniški pogledi
Cesta 4. maja 53
1380 Cerknica

✉ **E-naslov:** urednistvo@slivniskipogledi.si

📘 **Facebook:** Slivniški pogledi

Koronavirus ni ustavil občinskih projektov

📷 Ljubo Vukelič

Za nami je težko leto; v vseh pogledih tempo naših življenj popolnoma diktira koronavirus. V globalni vasi se soočenju s covid-19 nista mogli izogniti tako Slovenija kot tudi občina Cerknica ne. Že od vsega začetka se v občinski upravi in občinskem štabu Civilne zaščite (CZ) Cerknica zavedamo resnosti razmer. O nujnosti spoštovanja

ukrepov, priporočil, samozaščitnega ravnanja smo ves čas opozarjali prek spleta, Slivniških pogledov in aplikacije Občine Cerknica. Če se je v prvem valu zdelo, da ljudje sledimo opozorilom in združeno delujemo v boju proti virusu, pa v zadnjih tednih glede na število okužb tudi na ravni občine Cerknica ne moremo biti zadovoljni. Ob informacijah s terena, da se nekateri okuženi brezvestno gibljejo po trgovskih centrih, hodijo v službo in po drugih opravkih, pa smo lahko upravičeno jezni. Čeprav pristojne institucije ne izdajajo več karantenskih odločb, bi moralo biti vsakomur jasno, da je treba biti ob pojavu simptomov, slabem počutju in čakanju na izvid brisa doma. Nimamo pravice, da bi s svojim početjem ogrožali druge, in tudi ne smemo dopustiti, da bi kdorkoli ogrožal naše zdravje. Niti na račun službe ne. Delodajalce v občini sva skupaj s poveljnikom občinskega štaba CZ Matjažem Knapom po večjem številu okužb, ki izvirajo iz podjetij, pozvala, naj spoštujejo ukrepe in naj delo organizirajo na način, da bi bile možnosti rizičnih stikov med delovnim procesom, v času odmorov in pri prevozu na delo čim manjše. Ugotovila sva, da se večina delodajalcev trudi, da upoštevajo navodila Nacionalnega inštituta za varovanje zdravja. Delodajalci se namreč zavedajo, da kolektivi z večjim številom zaposlenih pomenijo še toliko večjo nevarnost za hitro širjenje virusa. Se je pa tudi kot virus v javnosti razširila informacija, da naj bi občinske službe želele zapirati industrijske obrate, kar je seveda neumnost. Občina za kaj takega nima nobene pristojnosti, imam pa kot župan dolžnost in odgovornost opozoriti na spoštovanje ukrepov, da skupaj zaščitimo zdravje naših občanov in občanov. Vedno pravim, da se moramo proti koronavirusu boriti tudi z mislijo na preživetje gospodarstva in ohranjanja delovnih mest.

Zadovoljno, izpopolnjeno življenje vsakega izmed nas je namreč preplet različnih dejavnikov – tudi zdravja in blaginje. Pa urejenega okolja, povezane lokalne skupnosti, dobrega javnega servisa ..., za kar pa se dnevno trudimo skupaj s sodelavci. Delo občinske uprave pod prilagojenimi pogoji ves čas poteka nemoteno, kar se kaže tudi po številnih izvedenih projektih v tem letu. Od tistih večjih – ureditev cestnega odseka od stanovanjske soseske Jezero do pokopališča, parkirišča P + R pri osnovni šoli, garderob pri rakovškem nogometnem igrišču, preplastitev cest pri Slugovem in Svetem Vidu, novega avtobusnega postajališča in obračališča na Bloški Polici – do vrste manjših projektov, ki izboljšujejo podobo krajev občine Cerknica. In teh pridobitev je res veliko – igrala za otroke, posodobitev športnih igrišč, koši za odpadke in pasje iztrebke, zasaditve ..., kar kaže tudi na dobro sodelovanje občine z odbori vseh petih krajevnih skupnosti, ki so iz prve roke seznanjeni s potrebami krajev in na katere se lahko tudi občani obrnejo s svojimi predlogi. Tovrsten način dela je zagotovo lažji in učinkovitejši, kot bi bila uvedba tako opevanega participativnega proračuna, katerega največja dodana vrednost je povečanje birokracije, ki si jo na vseh področjih želimo zmanjšati. Do sedaj nam je praktično vedno uspelo uresničiti tako manjše predloge, ki so jih predlagali članice in člani krajevnih skupnosti, kot tudi ideje, ki so nam jih posredovali občanke ali občani.

Kot je nakazala prva obravnava občinskega proračuna za leto 2021, bomo sredstva namenili vrsti projektov, ki so sicer resda precej razkropljeni po posameznih področjih, vendar zato nič manj pomembni. Glavne naložbe bodo zagotovo izgradnja kolesarske steze od Cerknice do Dolenjega Jezera, začetek gradnje gasilskega doma na Rakeku, obnova drugega dela Ljubljanske ceste na Rakeku, širitev cerkniškega pokopališča ter novogradnja kanalizacije od osnovne šole v Begunjah pri Cerknici do krožišča pri Žajfnici; seveda ob številnih vzporednih projektih na najrazličnejših področjih. Ob tej priložnosti bi se tako svetnikom kot občankam in občanom zahvalil za izkazano podporo. Menim, da dobrega dela Občine Cerknica ni mogoče spregledati. Naj bodo to naši skupni dosežki, vsem v zadovoljstvo in ponos.

Želim si, da bi dobro in uspešno sodelovali tudi v letu 2021!

Marko Rupar

Mag. Grega Žorž

Zgodovinar in geograf. Planinec, pohodnik, ljubiteljski fotograf in predsednik Zgodovinskega društva Rapalska meja. Pred tremi leti sta si z ženo dom ustvarila na Rakeku.

Kaj vaju je privedlo na Rakek?

Sem iz Ljubljane, žena je iz Goriške, iz občine Kanal ob Soči. Dela v Novi Gorici, jaz imam službo v Ljubljani. Po poroki sva iskala točko, ki bi obema časovno ustrezala. Našla sva Rakek, prometni dostop je čudovit. Že prej sem v redu poznal vaše konce in se rad vračal. Je pa res, da odkar sem tukajšnji občan, jih lažje v detajle raziskujem. Občina mi je všeč, ima veliko za ponuditi, tudi samooskrbo od mleka do piva. Razen jezera moraš veliko raziskovati sam, mogoče je tudi v tem čar. Pogrešal sem slapove, potem pa sem jih »odkri« pod Goro. Zanimivo je, koliko raznolikih vsebin bi lahko ponudili večdnevni obiskovalcu, brez da bi naredili »disneyland«. Službeno spremljam kulturno dediščino, na vašem območju je je precej in je zelo pestra.

Bolj se zavedamo naravne. Kateri segment kulturne bi izpostavili?

Vse, od same kulturne krajine in vedut do stavbne dediščine ter tudi sakralne. Kapelice in drevorede ob cestah, ki povezujejo vasi, urejeno in živo podeželje. Ljubiteljsko se ukvarjam s pokrajinsko fotografijo in zato mi takšne vedute veliko pomenijo. Pogrešam čistine, nekaj najbolj razglednih točk bi lahko očistili. Slivnica je na primer čudovit razglednik. Ko je Padska nižina čista, se vidi Dolomite ob sončnem zahodu, seveda ne smejo manjkati tudi Alpe.

Ali na Ministrstvu za kulturo še delate na projektu prikaza površja Slovenije na podlagi podatkov laserskih skeniranj?

V bistvu delam na projektu eDediščina, to je celovita informacijska podpora evidenc in postopkov kulturne dediščine – kako omogočiti še večjo transparentnost, olajšati vloge, seznanjanje lastnikov ... V sklopu tega projekta sem izkoristil priložnost in

Grega Žorž je vesel vsakršnih informacij o rapalski meji.

s kolegom arheologom obdelal podatke laserskega skeniranja površja Slovenije, ki jih nudi ARSO (Agencija RS za okolje, op. a.). Ta produkt projekta je vsem, ki se ukvarjajo s proučevanjem površja v Sloveniji, dal izvrstno orodje.

Omenili ste, da tudi fotografirate.

To je moja ljubezen že od osnovne šole. Pokrajina, drugo me ni nikoli povleklo. Včasih kaj delim tudi na svojem profilu in drugod, a drugih planov v teh letih ni bilo.

» Zanimivo je, koliko raznolikih vsebin bi lahko ponudili večdnevni obiskovalcu ...«

Veliko jih je iz zraka. Imate dron?

To je letošnja pridobitev. Po prvem koronskem valu, ko sem dodobra prehodil občino, sem si rekel, da je mogoče napočil čas, da jo pogledam tudi iz zraka. Sicer je majhen, a s presenetljivo dobro kamero, iz katere se da izvleči veliko, nudi pogled na dnevno spreminjajoče se jezero.

Po fotografijah sodeč ste tudi pohodnik in planinec.

Že od malih nog so me starši vodili v hribe in gore. Oče me je vpeljal v turno smuko, vse to ohranjam in gore uspešno prepredam s fotografijo in raziskovanjem zgodovine. Ker je bila meja tudi v Julijskih Alpah, imam vedno dovolj ciljev in predvsem izgovorov, da se odpravim tja. Cilj ni le vrh, temveč spoznavanje dediščine. Je pa res, da mi je postala všeč tudi Slivnica, v Ljubljani nisem imel hriba tako blizu, pri vas pa je to skoraj popoldanski sprehod.

Stereotipno velja, da geografi radi potujete.

Da. Korona nama je z ženo za letos prekrizala načrte. Vsako leto sva šla kam po svetu – več, kot vidiš, bolj ceniš dom – mir, urejenost, čistost, tudi varnost.

Po slovenskih poteh vaju spremlja tudi kuža.

Ja, oba prihajava iz družin, ki imata tudi pasje družinske člane, in po dveh letih sva ga tudi midva pripeljala domov. Posvojenček je, iz Zavetišča Horjul. Pako. Njegovo leglo je bilo zavrženo

v lanskem deževnem novembru. Ko sva ga vzela, je imel tri mesece. Še danes je do vsega plašen, a naju je vzela za svoja. Zanj je nova realnost dela od doma uresničitev sanj. Seveda je že prvi vikend spoznaval mejnike nekdanje meje.

Štirinožni poznavalec rapalske meje, torej. Ste predsednik Zgodovinskega društva Rapalska meja, ki je nastalo leta 2017. Zakaj?

Ideja o društvu je zorela dolgo časa. Na različnih koncih meje smo »sedeli« vsak na svojem ter želeli s to vsebino nekaj narediti. Po nekaj letih pogovarjanja in mreženja smo leta 2017 ustanovili društvo s sedežem v Podbrdu. Odločili smo se, da društvo deluje predvsem povezovalno. Člani večinoma prihajajo iz lokalnih organizacij, znotraj katerih udeležujejo svoje cilje. Vsak pa dobi na razpolago pomoč vseh in seveda gradivo. Pomagali smo že pri veliko razstavah in projektih. Trudimo se poenotiti vsebine in mrežiti organizacije, da se počasi oblikuje neka skupna zgodba ter usmerja obisk. Bil sem zelo pozitivno presenečen, koliko posameznikov raziskuje in spremlja to obdobje pri nas, interes javnosti se vidi tudi po polnih predavanjih Valentina Scheina.

Na spletni strani društva imate odlične zemljevide!

Hvala, tematska kartografija je poklicna pot ter hobi. Na drugostopenjskem študiju geografije sem izbral tudi smer geografskih informacijskih sistemov. Službeno so sicer bolj v ospredju druge vsebine, vendar pa zato izdelavo zemljevidov doma prepletam z društvenimi potrebami.

12. novembra je minilo 100 let od popisa Rapalske pogodbe. Kako ste obeležili ta mejnik?

100-letnico smo želeli obeležiti s simpozijem, na katerem bi stroki in javnosti dali priložnost predstaviti svoja dela in aktivnosti. Na žalost je korona vse odnesla v prihajajoča leta. Povezali smo se s Parkom vojaške zgodovine v Pivki, s katerim smo že prej dobro sodelovali. Ker še v septembru nismo zasledili nobene namere o obeležitvi, smo skupaj pripravili spletni posvet. Pohvaliti moram Park, ki je s kadrom in

izkušnjami izvedel večino predpriprav, saj se je že kar mudilo – imeli smo dva izvrstna zgodovinarja, dr. Rahtena in dr. Bajca. Povabilu se je odzval tudi predsednik Državnega sveta gospod Kovšca, ki je pripravil zelo lep uvodni pozdrav, za katerega se mu v imenu društva zahvaljujem; kot tudi za posthumno priznanje našemu častnemu članu Tomažu Pavšiču za njegovo življenjsko delo.

» Zapuščina rapalskega obdobja še zdaleč ni pozabljena.«

Rapalska pogodba velja za enega najusodnejših dogodkov v nacionalni zgodovini. Zakaj?

Je začetek mnogih procesov, ki so negativno vplivali na Slovence. Vsekakor je najbolj otipljiva izguba tretjine ozemlja, potem je tu izguba vseh manjšinskih pravic za več 300 tisoč glavo slovensko manjšino. Še pred prevzemom oblasti s strani fašizma je Italiji ustrezalo nekaznovano nasilje nad slovenskim narodom. Narodni dom v Trstu je pogorel še pred podpisom Rapalske pogodbe, vse to zaradi ustrahovanja in preprečevanja povezovanja. Kljub vsemu nam je na volitvah v italijanski parlament uspelo izvoliti svoje predstavnike, a je bilo tudi to preveč – nova upravna reforma je ozemlje sprva pripojila Furlaniji, ki je bila številčno močnejša, kasneje pa razdelila na štiri kose – vsak je imel urbana jedra, ki so bila deloma poseljena z italijansko govorečim prebivalstvom ter kot taka protiutež podeželju, ki je

bilo popolnoma slovensko. S takšnimi statističnimi mahinacijami so zmanjševali delež Slovencev. Po prevzemu fašistične oblasti se je nasilje samo še stopnjevalo, govorimo o šolski reformi, gospodarskih in kulturnih ukrepih, italijanizaciji imen. Predniki po očetovi strani so iz Vipave in Razdrtega – takrat so dobili italijanska imena, spremenili so tudi naš priimek. Slovenci so bili polnopravni italijanski državljani, ki so služili vojsko in plačevali davke, a realnost je bila drugačna – kot »tujerodne državljane« jih je država prikrajševala tako v gospodarskem, družinskem, šolskem, verskem, kulturnem kot narodnostnem smislu. Vse to s ciljem sistematičnega zatona slovenske identitete, saj je fašizem verjel v to, da se manj razviti narodi vedno prilagodijo civiliziranim družbam. Kdo naj bi bili v tej enačbi Slovenci, je jasno, prav tako, koliko je ta odnos še danes prisoten v Italiji. Zgolj kataklizmični dogodek druge svetovne vojne je izvedel tako močan pretres, da je bilo mogoče izpostaviti narodnostno vprašanje in prestaviti mejo. To se na primer ni zgodilo na Koroškem in Štajerskem. Nov dogovor o zahodni meji v letu 1947, kljub temu da oba kulturna in gospodarska centra Slovencev, Trst in Gorica, ostaneta v Italiji, smatram kot uspeh. Meja na Karavankah je danes del vsakdana, meje na Triglavu ali pa Planini, Rakeku in Javornikih pa si ne moremo niti zamisliti več.

Na italijanski strani meje se je torej dogajalo raznarodovanje, kaj pa je meja dala ali vzela Notranjski, če pustiva kontrabant ob strani?

Razgledni Stražnik je skoraj vsakodnevni cilj.

Na Stražniku je ohranjen mejni kamen rapalske meje.

Predvsem ji je veliko odvzela. Tako ozemlje kot identiteto. Idrija je bila drugo največje mesto na Kranjskem; Vipava, Ilirska Bistrica, Pivka in Postojna – vse to so bila območja Kranjske, ki jih je meja dala Italiji. Na vzhodni strani rapalske meje ne moremo govoriti o pritiskih in raznarodovanju, lahko pa o drugih stvareh: o prekinitvi stoletnih povezav v prostoru ter tudi upravnih spremembah. V prvem desetletju je bilo vzpostavljenih veliko mejnih prehodov, namenjenih dvolastnikom, a je vseeno veliko ljudi prodalo zemljo na drugi strani, italijanske državne ustanove pa so bile vedno pripravljene odkupiti jo. Ravno na Notranjskem sta bili izjemni gospodstvi, ki so ju imeli Windischgraetzi s sedežem pri Planini in Schönburgi v Snežniku. Obeh Jugoslavija v času določanja meje ni znala dobiti na svojo stran, posebej ker je obljubljala, da bodo lahko ohranili vse svoje nepremičnine. Končni mejni kompromis je zarezal skozi obe. Lahko bi rekli, da je današnja občina Cerknica v tem času pridobila – zaradi izgube Trsta je promet zavil proti Sušaku pri Reki, lobiranje proti novi železniški progi pa ohrani furmanstvo. Denar je prihajal tudi zaradi lesa, ki se je preko mejne železniške postaje Rakek izvažal v Italijo, ki je te surovine imela vedno premalo. Tudi brez tihotapljenja se je zaradi meje dalo zaslužiti, pretoka blaga in ljudi preko meje je bilo vedno dovolj za še kakšno novo gostilno.

Torej je po letu 1920 nastala nova pokrajina Primorska, Notranjska pa se je močno skrčila.

Direktor Parka vojaške zgodovine Janko Boštjančič zelo lepo pove, da rapalska

meja ukine Primorje, staro avstrijsko deželo ter ustvari prazen prostor, v katerem se morajo prebivalci Kranjske, Goriške, Trsta in Istre začeti povezovati in rezultat je nova primorska identiteta, seveda na škodo Notranjske.

Po podpisu Rapalske pogodbe začeta rasti Alpski zid in Rupnikova linija. Je gradnja slednje na Cerkniškem pomenila nadlogo ali je ljudem prinesla kaj zaslужka?

Italija je že konec dvajsetih let začela s sistematičnim utrjevanjem na svojih mejah. Odgovor Jugoslavije je bila t. i. Rupnikova linija. Območju Cerknice je prinesla zaslužek na več načinov. Iz tega časa je ohranjeno povečano število prijav oseb, kar pomeni, da so delavci večinoma prihajali od drugod. Tu so jo gradili približno štiri leta, najbolj aktivno v letih 1940 in 1941. V pogovorih imam včasih občutek, da sam spomin na Rupnikovo linijo v Cerknici obstaja, a manjka tolikšna povezanost, kot je na primer v Poljanski dolini, kjer so jo gradili domačini. Pri spominih tudi ne pomaga, da so Italijani načrtno uničevali objekte in odstranili stotine betonskih ovir že poleti 1941. Na območju občine lahko govorimo o približno 300 objektih, ohranjenih je okoli 30; slabše, nekje se vidi samo še beton, pa do 60. Za razliko od italijanskih utrd, ki jih občina premore pri Rakovem Škocjanu, so manjši, enostavnejši, so pa tvorili linijo, med Dobcem in Cerknico celo tri linije. Ko rečeno, je veliko večino uničila italijanska vojska, fotodokumentacijo k sreči imamo. Iz nje vidimo, kako so

celo pobočje Slivnice do Gradišča tvorile protitankovske ovire, protitankovski jarek med Rakekom in Cerknico v dolžini skoraj 4 km ter seveda številne objekte – od najmanjših do mitraljeških gnezd, tipskih objektov in betonskih položajev protitankovskih topov. Tudi načrti za slemensko utrdbo na Slivnici so obstajali. »Luknje čarovnic« so povečini gradbene jame. Če se od Rakeka po starih gozdnih poteh sprehodimo proti Dobcu ter zavijemo proti Begunjam, lahko spoznamo skoraj vse tipe objektov, kot da bi nekdo načrtno za vzorec pustil le po enega ali dva. Tu vidim potencial, saj v društvu spremljamo ali sodelujemo pri nastajanju povezanih vsebin ob celotni rapalski meji – Cerknica je seveda logično nadaljevanje. Pri nas bi se dalo vse to prehoditi po obstoječih poteh. So pa objekti zaraščeni in bi jih bilo treba najprej očistiti, a bi bili zanimiv in glede na obisk drugod dobrodošel dodatek k ponudbi.

Objekti rapalske meje so bili dolgo pozabljeni. Je prav, da objekte, ki govorijo o hudem, turistično tržimo?

Zapuščina rapalskega obdobja še zdaleč ni pozabljena. Bolj je odrinjena na stran samo pri nas, Slovencih. Že če gremo čez našo zahodno mejo, vidimo, da so spomini še zelo živi. Ne bi govoril toliko o spornosti izkoriščanja v turistične vsebine kot spornosti pozabe. Turizem je le eno izmed orodij, s katerimi lahko to dediščino raziskujemo, ohranjamo, negujemo in navsezadnje predstavljamo. Velik poudarek dajemo interpretaciji. Naši zahodni sosedje niso nikoli pozabili rapalske meje, danes jo zopet izkoriščajo in izkrivljajo, seveda njim v prid. Navsezadnje s tem, ko tlačimo rapalsko obdobje na stran in ga želimo pozabiti, češ, ti hudi časi so za nami, delamo škodo samo sebi. Še vedno rad poudarim misel, da s tem, ko postavimo neko informativno ali virtualno tablo oziroma pripravimo dogodek, predstavimo obiskovalcem, predvsem tujim, to vsebino in jim damo hkrati tudi možnost, da se seznanijo z našo zgodbo, našo lastno zgodovino ter kako krivična je bila meja. Če so to gostje iz Italije – naj bo to ogledalo njihovi interpretaciji. Ne da se vedno znova uklonimo in smo zgolj protagonisti v zgodovini drugih narodov.

Višja povprečnina, a tudi izdatki

V četrtek, 12. novembra, je potekala 14. redna seja občinskega sveta Občine Cerknica. Zaradi zagotavljanja varnosti so jo namesto v občinski hiši izpeljali v večnamenskem prostoru gasilskega doma v Begunjah pri Cerknici.

V prvi obravnavi je bil sprejet občinski proračun za leto 2021. V občinski proračun naj bi se v letu 2021 steklo za skoraj 13,3 milijona evrov prihodkov. Največji delež med prihodki predstavlja povprečnina, ki pomeni odstopljeni davek državnega proračuna, s katerim se financirajo zakonsko določene naloge občine. Povprečnina za leto 2021 znaša 628,2 evra na prebivalca, kar za Občino Cerknica pomeni 8.121.707 evrov.

Vendar pa, kot so pravilno ugotavljali svetniki, si lokalne skupnosti na račun višje povprečnine težko obetajo izdatna vlaganja v infrastrukturo, saj veliko breme predstavljajo zakonsko določeni izdatki. To potrjujeta tudi dva sprejeta sklepa – Sklep o določitvi cen programov predšolske vzgoje in varstva v Vrtecu Martin Krpan Cerknica in Sklep o soglasju k ceni storitve pomoči družini na domu. Na podlagi Zakona o sistemu plač v javnem sektorju in Zakona o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju 2020 in 2021 ter izredne uskladitve pokojnin se javnim uslužbencem od 1. julija 2020 izplačuje redna delovna uspešnost. Prav tako finančne posledice za občinski proračun prinašajo dvig plač zaposlenih po kolektivni pogodbi za dejavnost vzgoje in izobraževanja ter odpravnine ob večjem številu upokojitev v letu 2021.

Na nov preračun cene vrtcev je vplivalo tudi manjše število otrok, ki v šolskem letu 2020/21 obiskujejo Vrtec Martin Krpan Cerknica. Stalni stroški se tako delijo na manjše število otrok kot v preteklem letu. Za primerjavo – v letu 2019 je bila cena preračunana za 509 otrok, v letu 2021 pa za 487 otrok. Vodstvo vrtca in občinska uprava sta bila občinskemu svetu tako primorana predlagati višje cene vrtca. Starši pri pokrivanju oskrbnin prispevajo 28-odstotni delež, Občina Cerknica pa 67-odstotnega. Za primer: starši, ki se uvrščajo v peti dohodninski razred, ki v občini Cerknica predstavljajo največji, 24-odstotni, delež, bodo za otroka, ki obiskuje oddelek 1–3 let, po novem plačali namesto 169,12 evra 182,15 evra, za otroka v oddelku 3–6 let namesto 125,01 evra 128,70 evra, v kombiniranem oddelku pa 146,28 evra namesto 137,71 evra. Ravnatelj Gvido Cigale je poudaril, da bodo morale tudi druge občine glede na višje stroške dela kmalu sprejeti nove cene programov in občina Cerknica ne bo ostala izjema. Občina Cerknica staršem pomaga tudi

s subvencijo rezervacije za neprekinjeno odsotnost otroka najmanj en in največ dva meseca. Starši v tem primeru plačajo 50 odstotkov prispevka, določenega z odločbo o višini plačila za program vrtca.

Prav tako se bodo zaradi stroškov dela in veljavne zakonodaje povišale cene storitve pomoči na domu. Po potrditvi občinskega sveta skupna cena na delavnik po novem znaša 23,2 evra na uro in je višja za 0,75 evra. Cena za uporabnika se poveča za 0,17 evra in znaša 5,37 evra na uro. Cena storitve za dela proste dni pa je 25,61 evra na uro in je višja za 2,22 evra. Za uporabnika je cena 5,95 evra na uro in je višja za 0,52 evra. Razlika med ekonomsko ceno in ceno za uporabnika se pokriva iz občinskega proračuna.

Kot je poudaril župan **Marko Rupar**, se različne subvencije in zakonske obveznosti globoko zajedajo v občinski proračun, kar seveda pomeni manj denarja za prepotrebne naložbe. Rupar pa si za večje naložbene projekte v prihodnjem letu vendarle obeta podporo države in Evropske unije, kot so obljubljali pristojni. »V nasprotnem primeru nam za izvedbo projektov ne ostane drugega kot zadolževanje. Že pri izgradnji cerkniškega vrtca se je pokazalo, da je bil kredit edina rešitev, drugače verjetno še dandanes ne bi imeli novega vrtca,« je poudaril župan. Občina Cerknica bo imela glede na predstavljen proračun za skoraj 14,2 milijona evrov odhodkov. Za naložbe bo namenjena dobra tretjina odhodkov. Večje načrtovane naložbe v letu 2021 so novogradnja kanalizacije od osnovne šole v Begunjah pri Cerknici do krožišča v Žajfnici, začetek gradnje gasilskega doma na Rakeku, nakup dveh stanovanj ter izgradnja kolesarske steze in pločnika od Cerknice do Dolenjega Jezera.

Obnovljena dvorana v Grahovem

V mesecu avgustu so se začela obnovitvena dela v dvorani gasilskega doma v Grahovem. Občina Cerknica je prek Krajevne skupnosti Grahovo obnovi prostora namenila 2.300 evrov. V sklopu del se je brusilo parket, pobelilo prostor, zamenjalo mizo za akustiko, namestilo lamelne zavese, izobesilo stare fotografije, večinoma iz leta 1928, in uredilo vitrino, kjer je razstavljen star prapor. Dela so bila končana oktobra, ravno v mesecu požarne varnosti. V Prostovoljnem gasilskem društvu (PGD) Grahovo so v sklopu drugih dogodkov meseca požarne varnosti načrtovali dan odprtih vrat in možnost ogleda obnovljene dvorane. Žal pa zaradi situacije s covid-19 to ni bilo mogoče. Grahovski gasilci se zahvaljujejo Občini Cerknica in Krajevni skupnosti Grahovo ter tudi vsem članom, ki so pomagali pri urejanju. Upajo, da se bodo lahko v obnovljeni dvorani tudi čim prej družili. ■

📷 arhiv PGD Grahovo

Novo reševalno vozilo

Pred tedni je Zdravstveni dom dr. Božidarja Lavriča Cerknica-Loška dolina-Bloke dobil novo reševalno vozilo, ki je namenjeno urgentnim prevozom. Sredstva za nakup so prispevali občine Cerknica, Loška dolina in Bloke, donatorji in zdravstveni dom iz lastnih sredstev. Nakup vozila je znašal 97.000 evrov, od tega je Občina Cerknica iz proračuna zagotovila 45.500 evrov. V vozilo so vgradili obstoječo, razpoložljivo opremo, tako da je po nadgradnji primerno za urgentne prevoze. V zdravstvenem domu imajo štiri reševalna vozila, dve vozili sta namenjeni urgentnim prevozom, dve pa sanitetnim in nenujnim prevozom. V času epidemije eno vozilo uporabljajo tudi za prevoze pacientov, okuženih s covid-19. Direktorica cerkniškega zdravstvenega doma **Olga Doles** je 23. novembra županu **Marku Rugarju** predstavila novo reševalno vozilo. Župana je seznanila tudi s prihodnjimi potrebnimi vlaganji. Že prihodnje leto Občina Cerknica v proračunu načrtuje obnovo fasade zdravstvenega doma. ■

Gradnje potekajo

Po Cerknici in Uncu je Direkcija RS za infrastrukturo poskrbela še za preplastitev ceste od križišča na Bloški Polici v smeri Nove vasi. Na Bloški Polici je Občina Cerknica financirala ureditev pločnika, avtobusnega postajališča z nadstrešnico, javne razsvetljave in obračališča za avtobuse.

Direkcija RS za infrastrukturo v sklopu rednega vzdrževanja te dni gradi tudi podporni zid ob regionalni cesti R3-643 (Rakitna–Cerknica) v vasi Selšček.

Občina Cerknica pa je financirala rekonstrukciji vodovoda in ceste na Hacetovi ulici v Cerknici. Poleg obnove vodovoda so projektanti v tem delu Cerknice predvideli tudi razširitev cestišča. ■

Urejanje zunanjih površin

V preteklih tednih je Občina Cerknica poskrbela za ureditev zunanjih površin na več krajih občine. Vrtnarji so na zelenici pri novem parkirišču pri cerkniški osnovni šoli zasadili drevesa, ki bodo lep okras celotnemu prostoru. Nove ciprese rastejo tudi ob poslovilni vežici na Rakeku.

Pri parkirišču zdravstvenega doma in pri cerkniškem vrtcu sta postavljena tudi nova koša za smeti. Gre za zelo obljudeni točki, kjer se dnevno sprehaja veliko število ljudi. Sprehajalci naj smeti vedno pospravljajo za seboj ne glede, ali so koši na voljo ali ne. Nečednosti pa je treba pospraviti tudi za psi. Nov koš za pasje iztrebke in opozorilna tabla se nahajata ob Škocjanski poti na Rakeku. ■

📷 Boštjan Otoničar

Brezplačen topel obrok

Občina Cerknica je skupaj z Osnovno šolo Notranjski odred Cerknica in Osnovno šolo »Jožeta Krajca« Rakek učencem osnovnih šol, dijakom in učencem s posebnimi potrebami, ki se izobražujejo na daljavo, zagotovila brezplačen topel obrok. Upravičeni so vsi učenci in dijaki, pri katerih povprečni mesečni dohodek na osebo, ugotovljen v odločbi o otroškem dodatku, ne presega 382,82 evra – 3. dohodkovni razred otroškega dodatka oziroma 2. razred državne štipendije. Topli obrok pripada tudi učencem in dijakom, ki so nameščeni v rejniških družinah. Merilo za upravičenost je podalo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Starši učencev, dijakov in učencev s posebnimi potrebami hrano prevzamejo v Osnovni šoli Notranjski odred Cerknica. Izjemoma je organizirana tudi dostava hrane, če v družini ni odrasle osebe, ki bi obrok lahko prevzela. ■

Nova nadstrešnica pri Svetem Vidu

Občina Cerknica je v zadnjih letih po različnih krajih postavila že 26 nadstrešnic na avtobusnih postajališčih. Kot je povedal župan **Marko Rupar**, gredo prizadevanja v smeri, da bi v skladu s finančnimi zmožnostmi občinskega proračuna čim več naselij postopoma opremili tudi s tovrstno infrastrukturo. Nadstrešnice so letos postavili že pri novem parkirišču v Cerknici, na Bloški Polici in pred dnevi še pri Svetem Vidu iz smeri Osredka proti Cerknici. V sklopu ureditve prostora za postavitev nadstrešnice so na tem delu razširili še cesto in uredili pločnik v dolžini devetih metrov. Skupna vrednost naložbe tako znaša 11.500 evrov, ki jih bo kril občinski proračun iz namenske postavke za urejanje nadstrešnic. ■

OBČINA
CERKNICA

Leto 2020 nam je zadalo številne izzive.

Čeprav jih tako družba kot posamezniki zelo težko sprejemamo, pa poskušajmo vendarle razvozlati njihovo sporočilo, ki nas usmerja k strpnejšemu, odgovornejšemu, pravičnejšemu, smelejšemu ravnanju.

Želimo vam, da bi v leto 2021 vstopili s polno bero notranje moči in spoznanjem, da za srečo in zadovoljstvo protikoronski ukrepi ne veljajo.

Srečno!

župan Občine Cerknica Marko Rupar s sodelavci

Avtorica: **Maruša Opeka** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz

23. decembra bo izšel zbornik člankov o krajih in ljudeh občine Cerknica, ki so bili objavljeni v Slivniških pogledih v letih 2014–2020 z naslovom Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz, kot je bil naslov rubrike. Knjiga bo izšla v sodelovanju uredništva Slivniških pogledov, Občine Cerknica in Knjižnice Jožeta Udoviča Cerknica.

Rubrika se je bogatila

V knjigi je predstavljenih 65 krajev občine Cerknica, dodali pa smo še dvajset pričevanj občanek in občanov, ki so zaznavali okolje v različnih časovnih obdobjih, občutili njegovo spreminjanje, ga na različne načine spremljali in doživljali. Z njihovimi zgodbami smo želeli podkrepiti predstavitev krajev in življenje v njih predstaviti na intimnejši način. S tem, ko smo odgrinjali zastore notranjskega človeka, smo naleteli na veliko bogastvo, ki pa se ne meri v materialnih dobrinah, ampak v izkušnjah, doživetjih, znanjih. Veseli smo, da so bili življenjske zgodbe pripravljeni deliti z nami.

Rubrika Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz je del Slivniških pogledov že od začetka njihovega izhajanja junija 2014. Kot je povedala prva urednica Slivniških pogledov **Sergeja Širca**, ki je nad glasilom bdela do novembra 2017, so bile v občinskem glasilu predstavitve krajev povsem samoumevne. »Na začetku smo še iskali poti, na kakšen način bi kraje predstavljali, potem pa se je uveljavil koncept, da poskušamo zajeti čim več vidikov – zgodovino kraja, pripovedi prebivalcev, probleme, s katerimi se soočajo,« našteva Sergeja Širca in poudari, da je bil cilj uredništva vedno, da se v ospredje postavi ljudi in njihovo videnje domačega kraja.

V šestih letih pa je šla rubrika skozi različne faze. Od prvih, večjih krajev, pri katerih je bilo podatkov preveč, da bi jih umestili na dve strani, do tistih manjših, brez cerkev in spomenikov, pri katerih smo se zaskrbljeno pogledovali,

Marija Hribar je podpisana pod največ člankov, je tudi avtorica spremene besede in sourednica.

ali bomo lahko o njih sploh kaj napisali. Bojazen je bila vsakokrat odveč, saj so se sodelavci uredniškega odbora izkazali ne samo kot odlični pisci, ki so pripovedi ljudi prelili na papir, ampak tudi kot izvrstni poznavalci naravne, sakralne in kulturne dediščine, zgodovine, zemljepisa, arhitekture. Kraje in ljudi so obiskovali **Marija Hribar, Miha Jernejčič, Maja Mahne, Maruša Mele Pavlin, Maruša Opeka, Polona Otoničar Pajk** in **Petra Trček**. Podatke so črpali z obsežnega seznama pisnih virov, ki so jih vsak na svoj način povezali s pripovedmi sogovornikov. Glede na to, da je bil znakovni obseg rubrike v prvih letih izhajanja manjši, smo pri urejanju knjige krajšim člankom dodali nekaj povedi.

Naši kraji – lepi in dragoceni; tako zaradi okolja kot ljudi.

»Obiskovanje Notranjske«

Izmed vseh avtorjev je največ člankov prispevala Marija Hribar, ki je poleg Maruše Opeka, zdajšnje urednice Slivniških pogledov, uredila knjigo Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz. Je pa tudi avtorica spremne besede. Bralca k branju pospremi s pomembnimi izhodišči glede toponimov, zgodovinskih gradiv, spomenikov, poseljenosti pa tudi z osebnim pogledom na »obiskovanje Notranjske«. »Prispevki o vaseh v cerkniški občini, ki so izhajali v Slivniških pogledih, niso imeli namena,

da bi v njih natančno prikazali njihovo zgodovino, temveč da bi predstavili ljudi, njihova življenja, delo; da bi se zavedali brihtnih glav, pridnih rok, pogumnih prednamcev, predvsem pa izrednega naravnega in kulturnega bogastva, katerega del smo mi, Notranjci,« zapiše.

Svoj pogled na razvoj in zaton krajev občine Cerknica je v spremni besedi podal tudi **dr. Janez Nared**, vodja Oddelka za humano geografijo na Geografskem inštitutu Antona Melika, sicer domačin iz Begunj pri Cerknici, ki ugotavlja, »da statistični kazalniki vendarle ne povedo vsega in je prihodnost nepopisan list, ki ga bomo pisali prebivalci teh krajev, tako kot so sedanje razmere sad dela preteklih generacij«. Čeprav so prevladujoči gospodarski panogi, kmetijstvo in gozdarstvo, začele nadomeščati industrijske in storitvene dejavnosti, kar je pripomoglo k spreminjanju pokrajine, opuščanju kmetijskih zemljišč in praznjenju odročnejših vasi, pa nas je vedno znova presenetil optimizem prebivalcev, ki verjamejo, da bodo tudi oddaljeni kraji nekoč še zaželeni za naselitev. In prepričali smo se, da je v naši sredi že kar nekaj priseljencev, ki so se zaradi mirnega okolja, neokrnjene narave in hitre optične povezave odločili za selitev v naše kraje.

Morebitnim prišlekom, ki bodo svoje novo domovanje zbirali naključno, s prstom po zemljevidu, bo v pomoč tudi nova karta občine Cerknica, ki je priložena knjigi. Zasnoval jo je **Iztok Kariž**, za vsebinski pregled pa so poskrbeli **Valentin Schein**, Marija Hribar in **Ljubo Vukelič**. Na zemljevidu so mesto dobile številne kapelice, ki doslej niso bile vrisane, odpravili so napačna zemljepisna imena in jih nadomestili z ustreznimi, zgodovinsko preverljivimi, vrisani so arheološka najdišča in naravne znamenitosti. »Na novem zemljevidu so v prostor umeščeni vsi požiralniki, kar se je zgodilo prvič po letu 1758,« je povedal Valentin Schein, ki je z uredništvom Slivniških pogledov sodeloval tudi kot fotograf.

Do leta 2017, ko je kraje in intervjuvance začel obiskovati profesionalni fotograf Ljubo Vukelič, so fotografije prispevali kar avtorji člankov ali njihovi sogovorniki. Fotografije Ljuba Vukeliča in **Iztoka Žitka**, ki je kraje fotografiral z dronom, pa so članke še izpopolnile. Morda zato, ker Ljubo Vukelič, kot pravi, »želi z objektivom sogovornikom pogledati v dušo; uloviti pričakovanja in želje, pa tudi brazde, ki jih je narisalo življenje«.

Spodbuda k raziskovanju preteklosti

Velikokrat sta kraje in ljudi spoznavala skupaj z Marušo Mele Pavlin, ki je prav tako podpisana pod lepo četico člankov. Pravi, da je vsem sogovornikom izredno hvaležna za vse zgodbe o preteklosti pa tudi za učne ure o vrednotah. Več o Marušinih vtisih in vtisih drugih sodelujočih pri nastajanju knjige boste lahko slišali v posebni predstavitvi knjige, ki bo dostopna na občinski spletni strani od 22. decembra 2020. Koronavirus je namreč prekrizal načrte o predstavitvi knjige v cerkniškem kulturnem domu. Kratek filmček je bil edina možnost, da vest o izidu knjige pride do širšega občinstva. Od 23. decembra pa bo knjiga lahko že na vaših policah.

Župan Marko Rupar je prepričan, da bo knjiga pomembno obeležje za današnje in prihodnje rodove.

Naročite jo lahko v Knjižnici Jožeta Udoviča Cerknica (01 709 10 78 ali info@kjuc.si).

Knjiga, ki jo je oblikoval **Jan Petrič**, lektorirala pa Polona Otoničar Pajk, bo tudi novo protokolarno darilo Občine Cerknica. Veseli smo, da je župan **Marko Rupar** podprl idejo uredništva Slivniških pogledov in se zavzel za izid knjige. Kot je povedal, že sami prebivalci, čeprav živimo na območju iste občine, velikokrat ne poznamo vasi na drugem koncu, zato je knjiga pomemben prispevek k spoznavanju krajev in povabilo obiskovalcem k odkrivanju lepote občine Cerknica.

Pa vendar si v uredništvu želimo, da bi se iz vseh teh predstavitev in pričevanj tudi kaj naučili – o življenju, vrednotah. Prepričani smo, da je življenjskih zgodb, ki bi jih bilo vredno zapisati, še mnogo, in žal nam je za vse tiste, ki jim že pred desetletji nismo dali besede. S knjigo želimo spodbuditi občanke in občane, da bi odšli do svojih babic, dedkov, staršev in jim prisluhnili, kaj je zaznamovalo njihova življenja. Na ta način lahko veliko izvemo o njih pa tudi o sebi. Kot pravi Marija Hribar, je »prava čast, privilegij govoriti z ljudmi, ki so sooblikovali pokrajino, ki niso odšli, temveč so vztrajali, se borili z naravo, s politiko, s težkim, garaškim življenjem; prave notranjske grče, ki v sebi nosijo spomine, izkušnje več rodov.«

Veseli smo, da nam je v knjigi uspelo strniti njihove spomine. Zahvala še enkrat vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali pri tem!

Kot boste slišali v predstavitvenem filmčku, vsi avtorji, tudi Miha Jernejčič, pravijo, da so hvaležni za številna spoznanja.

Gasilska društva v času epidemije

Gasilska zveza (GZ) Cerknica povezuje prostovoljna gasilska društva na območju občin Cerknica in Bloke. Delo gasilk in gasilcev po društvih je že od pomladi omejeno na najnujnejše dejavnosti, kar je v skladu z ukrepi Vlade RS, priporočili Gasilske zveze Slovenije in Civilne zaščite Cerknica.

Predsednik GZ Cerknica **Rajko Intihar** pove, da je delo gasilcev omejeno in vse bolj prihaja do izraza tisto, kar zaradi razmer ni bilo narejeno. Vodstva po društvih se trudijo, da bi se posamezne dejavnosti lahko odvijale, pa se žal ne. Tudi občne zборе so društva izpeljala prav zadnji hip, korespondenčna seja skupščine Gasilske zveze Cerknica pa je potekala šele v oktobru.

Porast prostovoljnega dela v društvih je očiten, saj so številna področja, kjer profesionalne ekipe ne morejo zadostiti potrebam. Naloge gasilskih društev so v ožjem operativnem delu jasne – gasiti požare in pomagati ob naravnih in drugih nesrečah. »Na našem območju razpolagamo z zadovoljivimi kadrovskimi, prostorskimi in tehničnimi resursi,« pove Rajko Intihar. Izpostavi, da so vsa društva pripravljena na izvajanje teh nalog s tem, da morajo tako rekoč dnevno skrbeti za operativnost moštva, za brezhibnost vozil in osebne zaščitne opreme. Pri tem morajo odgovorno izvajati navodila Vlade RS glede

ekipnega druženja gasilcev – operativcev, ki jim v teh časih že pridobljena znanja in izkušnje še kako prav pridejo. Njihovo delo je nevarno in zato toliko odgovornejše.

Rajko Intihar pove, da je prav delo z mladino tisto področje, na katero bodo imeli razglašena epidemija in sprejeti ukrepi največji vpliv. Postati gasilka ali gasilec zahteva večletno izobraževanje in usposabljanje, večmesečno druženje na tečajih, obiskovanje gasilske šole na Igu, predvsem pa veliko vaj. Starejši gasilci pridobljenega znanja ne bodo izgubili, žal pa ga mladina v teh razmerah ne bo dobila. In prav mladi so pomembna kadrovska baza naših prostovoljnih gasilskih društev.

Seveda je bilo letos tudi nekaj okroglih jubilejev in delovnih uspehov po posameznih društvih, vendar je že tako, da bodo morali dogodki počakati na boljše čase. Ni tekmovanj, ki se jih z veseljem udeležujejo številni aktivni gasilci in gasilke, ni izobraževanj, usposabljanj je malo. Seveda pogrešajo tudi veselice, na katerih se vsakoletno srečujejo.

Hyundai

TOP 20

Preverite današnjo ponudbo
na **www.Hyundai-TOP20.si**

Top ponudba. Top cene. Top financiranje.
Obvezno in kasko zavarovanje za samo 1 euro.*

5 GARANCIJE
NA OBLIČNE KILOMETRINE

8 GARANCIJE
NA BATERIJO

Povprečna poraba goriva: 0,0 - 8,5 l/100 km, emisije CO₂: 0,0 - 179 g/km.

Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povšilnim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Slike so simbolne. Akcija velja do razprodaje zalog. Več informacij vezanih na akcijsko ponudbo je na voljo pri pooblaščenih prodajalcih vozil Hyundai. *Velja v primeru nakupa preko Hyundai financiranja. Pogoji garancije in podatki o specifični porabi goriva in emisijah CO₂ so na voljo na www.hyundai.si. Kupci ste avtomobilski blagovni znamki Hyundai podelili priznanje BestBuy Award MILLENNIALS – najboljša razmerje med ceno in kakovostjo na slovenskem trgu. Vir: <http://www.bestbuyaward.org/slovenia-619XWBB>. *Akcijske ponudbe niso združljive.

**Avtohiša Zalar d.o.o., Male Lašče 105, 1315 Velike Lašče, 01 7881 999,
031 331 920, www.avtohisazalar.si, servis@avtohisazalar.si**

Avtorica: Doris Komen Horvat

Pravi korak na vaši podjetniški poti

Podjetniški inkubator Perspektiva ima svoje prostore v predmestju Postojne, v »najbolj zahodni regiji na vzhodu«, zaradi česar so njegovi člani deležni tudi boljših pogojev pri črpanju razpoložljivih nepovratnih sredstev.

Čeprav je Perspektiva med mlajšimi slovenskimi inkubatorji, ji prav to omogoča dinamičnost in sodobnost. S pomočjo različnih programov, ki jih izvajamo v Podjetniškem inkubatorju Perspektiva, se vsakemu podjetniku posvetimo v celoti: prisegamo na skladnost dela in življenja in verjamemo v moč skupnosti.

Pomoč podjetnikom začetnikom

Se spogledujete s perspektivno podjetniško idejo? Ste podjetnik začetnik? V podjetniškem inkubatorju perspektiva vam lahko pomagamo z informiranjem in svetovanjem,

SPREMLJAJTE NAS, PRIJAVITE SE NA NAŠE
PIP PODJETNIŠKE NOVICE
www.inkubator-perspektiva.si

(podpora pri navezovanju stikov s podjetniki, vključitev v podjetniško skupnost) ter na ta način krepimo podjetniško skupnost in povezovanje med podjetniki. Nudimo še podporo pri vstopu na tuje trge in internacionalizaciji prek mrež evropskih inkubatorjev.

IMATE POSLOVNO IDEJO?
 Niste povsem prepričani, če je prava in kako jo uresničiti?
Tukaj smo za vas.

V Podjetniškem inkubatorju Perspektiva sta vam na voljo strokovni, proučevalni in doslejgi sodelavci, ki radi prisluhneva, proučevam pa neko skupno energijo nadejate uspešne tja, kjer se obetata uspeh in dobro počutje. Vsak posameznik je namreč naš unikat in glavni motor za uspeh.

«Zelimo si, da se ljudje pri nas dobro počutijo, a obenem vztrajamo pri visoki stopnji strokovnosti pri delu s podjetniki. Zagotovo začetniški podjetniški koraki niso enostavni, zato prisluščamo k vsakemu podjetniku z veliko mero dovedljivosti in razumljivega njegovih potreb. Vendar je naša naloga tudi vzbujati na tistih točkah, kjer se jih podjetniki običajno najraje izogibajo, predvsem, ker so jim posamezna področja nepoznana. Nista prepričati je prav v takih situacijah in posameznika, prilagajemo na skladnost dela in življenja ter verjamemo v moč skupnosti»
 dr. Jana Nadoh Bergoč

«Tukaj smo za vas, da dobite pomoč, podpiramo in usmerjamo podjetniške ideje, predvsem pa spodbujamo posameznike v to, da vključijo v svoje podjetniške sanje tudi jimi pridano znanje s strokovno podprtim svetovanjem in aktivnostmi, je cilj, da sanj začetne bolj učinkovito, mi pa smo ob tem ponosni, na vse nove podjetniške pobude in zgodbe, ki bogatijo naš legijski prostor»
 vodja programa SIO, Ana Širca

LE 3 MINUTE IZ POSTOJNE.

PODJETNIŠKI INKUBATOR PERSPEKTIVA
 Veliki otok 44b
 6230 POSTOJNA.

mentorskimi programi, delavnicami in izobraževanju, mreženjem in povezovanjem, tematskimi dogodki, poslovnim prostorom in uspešnim poslovanjem.

Najprej opravimo uvodni razgovor, kjer ugotovimo, kje na svoji podjetniški poti ste in kako vas lahko pri tem podpremo. Nato izberemo metode za krepitev vaših podjetniških kompetenc, ki so vam pisane na kožo (individualna svetovanja, zunanji strokovnjaki in mentorji, izobraževanja, delavnice). Pomagamo vam tudi pri iskanju finančnih virov (finančni načrt, nepovratna sredstva, zasebni investitorji ...).

V podjetniškem inkubatorju podjetnike začetnike povezujemo z uspešnimi podjetji v različnih panogah

Tudi v času epidemije smo dosegljivi!

Podjetniški inkubator Perspektiva je vsem, ki nas potrebujete, na voljo vsak delovni dan od 8. do 16. ure. Vabljeni, da se na nas obrnete prek elektronske pošte (info@inkubator-perspektiva.si) ali telefona (031 257 222). Pozdravljamo vsa vaša vprašanja in pobude. Z veseljem vam bomo svetovali, vas usmerjali in spodbujali ter z vami tudi sestankovali. Nemoteno bomo izvedli vsa načrtovana izobraževanja in delavnice. Tudi na daljavo je namreč možno ustvarjati uspešna sodelovanja in spodbudno poslovno okolje. Spremljajte nas na spletni strani in FB-profilu!

Podjetniški inkubator Perspektiva, s sedežem v Postojni, izvaja svoje storitve brezplačno, dosegljiv pa je vsem posameznikom v regiji. Delovanje sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

ANA ŠIRCA, mag. turizma,
 vodja programa SIO ZZZP
 031/257 222,
ana.sirca@inkubator-perspektiva.si

dr. JANA NADOH BERGOČ,
 vodja podjetniškega inkubatorja
 051/311 656
jana@inkubator-perspektiva.si

Prihodnost javnega potniškega prevoza

Pred leti je bilo popolnoma normalno, da smo za prevoz do Ljubljane uporabljali javni potniški promet, še najraje avtobus; z večjo dostopnostjo avtomobilov pa se je uporaba javnega prevoza zmanjševala. Ampak kot kažejo podatki raziskave iz 2019, se trend vendarle obrača.

Od 2013 do 2017 se je število uporabnikov avtobusnega prevoza povečalo kar za 27,5 odstotka in to kljub temu da je pomanjkljivosti še ogromno.

Ponovna ustavev

Javni potniški prevoz spada med dejavnosti, ki jih je letošnja situacija z novim koronavirusom popolnoma ohromila – letos že drugič. Vlada RS je namreč 16. novembra sprejela Odluk o začasnih prepovedi, omejitvah in načinu izvajanja prevoza potnikov na ozemlju Republike Slovenije. Z odlokom so se začasno ustavili javni linijski prevoz potnikov, stalni izvenlinijski in občasni prevoz potnikov ter tudi javni železniški prevoz potnikov v notranjem prometu. Izjemoma so ostali dovoljeni le posebni linijski prevozi potnikov, avtotaksi prevozi in uporaba osebnega vozila za prevoz na ali z dela skupini sodelavcev do največ šest oseb.

Da je letošnje leto sila nepredvidljivo, se strinjajo tudi v podjetju Nomago. »Javni potniški promet se je letos zaustavil že drugič, kar za številne uporabnike predstavlja veliko težavo,« pojasni **Matjaž Polanič**, ki je pri podjetju Nomago odgovoren za odnose z javnostmi. Zaustavitev povzroča stiske ljudem v velikih in manjših občinah. Pri tem pa sogovornik poudari, da v manjših občinah ljudje nimajo alternativnega prevoza, kar povzroča velike stiske, saj ne morejo niti do službe, trgovine ali lekarne.

Čeprav naj bi število avtobusov na slovenskih cestah naraščalo, pa smo še daleč od povprečja v Evropski uniji.

Naša sogovornica **M. F.** za prevoz na delo uporablja javni prevoz. »Na delo se iz Cerknice vozim v Ljubljano in javni prevoz uporabljam že od leta 2013, uporabljala sem ga vse do letošnjega junija, zdaj pa se bolj poslužujem platforme prevozi.org,« deli izkušnjo. Pritrjuje, da ima slovenski sistem javnega prevoza veliko pomanjkljivosti, se ji je pa zdel prevoz z avtobusom kljub popolni nefleksibilnosti in tudi stalnemu delu na cesti najvarnejša izbira.

Polanič pojasni, da so v zadnjih letih v Sloveniji sicer naredili številne pomembne korake pri razvoju mobilnosti in javnega potniškega prometa. Kot izredno pozitivne so

se izkazale enotne vozovnice ter hitre linije, s katerimi so večja slovenska mesta povezali s prestolnico. Potniki iz Nove Gorice, Celja, Velenja, Kopra, Postojne, Idrije, Zagorja in Slovenj Gradca lahko sedaj brez postankov prispejo v Ljubljano, s čimer so se jim bistveno skrajšali tudi časi potovanja.

Potniki iz Nove Gorice za enako pot sedaj denimo potrebujejo 50 minut manj, pri najbolj oddaljenih krajih pa potniki letno prihranijo tudi do sedem delovnih tednov.

Javni prevoz da, a pod drugačnimi pogoji

M. F. pove, da se je med prvim valom tudi sama vozila na delo z avtomobilom: »Bilo je v redu, takrat so bila parkirišča zastoj, več ali manj pa sem delala od doma.« Razmišlja, da bo verjetno tudi v prihodnosti uporabljala javni prevoz, vendar pa upa, da se bo prevoznik bolj prilagodil delavcu. »Zdi se mi,«

ocenjuje, »da štejejo samo dijaki in študenti, ko je čas počitnic, pa linij praktično ni; zgolj ena delavska, torej greš na delo zjutraj, si tam eno uro prej in se vračaš eno uro kasneje.« Pravi še, da se je velikokrat tudi zgodilo, da je bil avtobus zjutraj enostavno prepoln in se delavci niso mogli peljati. Tudi pri nakupu vozovnic so težave. »Blagajna na avtobusni postaji v Cerknici, ko je še obratovala, je bila odprta samo do zgodnjega popoldneva, vozovnico pa je bilo moč kupiti zgolj prvega v mesecu. Če sem kupila karto preko spleta se je pogosto zgodilo, da šofer avtobusa zjutraj ni imel informacije o nakupu,« nadaljuje M. F.

»Število registriranih avtomobilov leta 1992 je bilo 606.000, ob koncu lanskega leta pa kar 1,12 milijona.«

Avtomobil še vedno ostaja prva in najudobnejša izbira tako za potovanje kot tudi za prevoz na delo.

Pri podjetju Nomago pojasnjujejo, da razumejo potrebe strank, vendar pa je prilagajanje ali spreminjanje vozniških redov izredno kompleksno. Polanič pravi, da imajo na spremembo vozniških redov največji vpliv prav sprememba potovalnih navad potnikov. »Nomago veliko vlaga v razvoj in svoje potnike o spremembah obvešča tudi prek spletne strani in mobilne aplikacije,« doda.

Joško Primožič iz Begunj pri Cerknici je bil voznik 32 let. »Začel sem leta 1985 in vztrajal vse do leta 2017, ko sem se upokojil. Delavske linije so bile vedno polne, dokler je v Cerknici deloval Brest,« pove. Primožič pravi, da je imel »hribsko«

delavsko linijo: »Pozimi sem bil pokonci že ob pol štirih zjutraj, da sem bil v Rakitni ob petih.« Včasih nafta ni bila tako kakovostna in je pozimi zmrzovala, je bilo pa za ceste v zimskih mesecih izredno dobro poskrbljeno. Po navadi so ga fantje z buldožerjem kar počakali, ker je bil vedno točen, in poskrbeli, da na cesti ni bilo težav in zamud. »Moj delavnik se je končal nekje ob pol štirih popoldan, naredil sem pa vsak dan precej kilometrov,« se spominja, »najprej v Rakitno in nazaj v Cerknico, nato na šolsko linijo v Otave, Lovranovo, Unec pa nazaj v Rakitno.« Primožič je v svoji karieri zamenjal šest avtobusov, ima pa na nekdanje čase lepe spomine.

Spodbude k uporabi javnega prevoza

»Super se mi tudi zdi, da je Občina Cerknica uredila parkirišča P + R, prej je bil problem tudi parkiranje,« pove sogovornica M. F. in doda, da je razlika v času, če imaš neposredno linijo, v primerjavi s časom, ki ga porabiš, da se do centra Ljubljane pripelješ z avtom, res majhna. »Rekla bi, da je razlika deset minut, ker imajo v Ljubljani podjetja redko urejena parkirišča za svoje zaposlene in moraš vsako jutro znova iskati parkirišče ali pa plačevati visok strošek v parkirni hiši. Edino, kar je prednost vožnje z avtomobilom na delo, je to, da smo res popolnoma fleksibilni in delovni čas tudi prilagodimo, če je potrebno,« zaključuje M. F.

V Nomago opažajo, da so bile pred zaustavitvijo javnega potniškega prometa linije v Cerknici dobro zasedene, najbolj pa seveda izstopa linija Cerknica–Ljubljana.

V Sloveniji imamo 1,3 avtobusa na 1000 prebivalcev, Švicarji pa kar 7,7 avtobusa na 1000 prebivalcev.

» Pri podjetju Nomago pojasnjujejo, da razumejo potrebe strank, vendar pa je prilagajanje ali spreminjanje vozniških redov izredno kompleksno.«

Veliko občanov in občanov zaradi delovnih oziroma šolskih obveznosti dnevno migrira v prestolnico in nazaj. Podatki o zasedenosti avtobusov se sicer razlikujejo od vsake posamezne linije. Podobno kot drugje v Sloveniji pa je tudi

v Cerknici število potnikov najvišje v času jutranje in popoldanske prometne konice.

Polanič pove, da je tudi nedavna uvedba brezplačnega medkrajevnega javnega potniškega prometa za upokojece, invalide, vojne veterane in dijake oziroma študente s statusom športnika imela pozitiven vpliv na razvoj in popularizacijo javnega potniškega prometa v Sloveniji. Prvi odzivi potnikov so bili izredno pozitivni, ukrep Ministrstva za infrastrukturo pa

je bil sprejet z odobravanjem. Za nadaljnji razvoj javnega potniškega prometa pa bomo morali razmišljati tudi o uvedbi hitrih linij med ostalimi kraji v Sloveniji ter o povečanju frekvenc prevozov, kar bi še izboljšalo uporabniško izkušnjo potnikov.

Rdeči križ Slovenije
Oblastveno področje
Cerknica - Ljutka dolina - Blička

Centra v Dolenji vasi: 9.1300 Cerknica
email: cerknica.zr@rzk.si
www.cerknica.zr.si
tel.: 01 7010-1305
fax: 01 7010-820

KRVODAJALSKA AKCIJA

- v ponedeljek, **28.12.2020**
- v torek, **29.12.2020**
- v sredo, **30.12.2020**

od 7. do 13. ure v OŠ Cerknica.

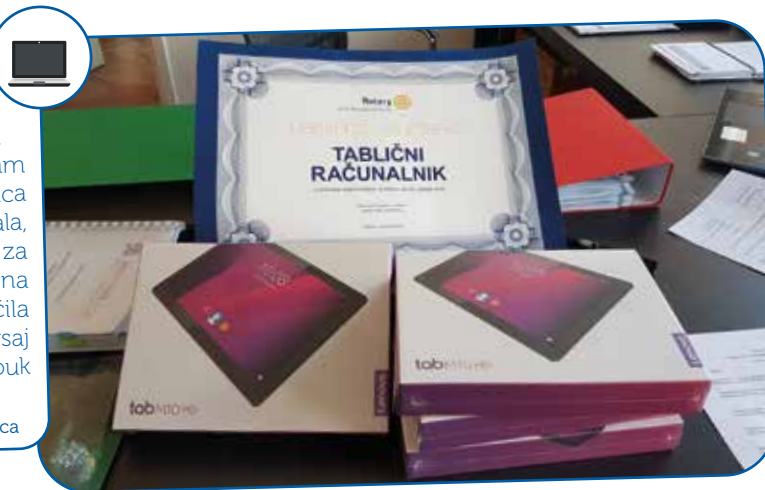
Krvodajalske akcije se lahko udeležite tako, da se predhodno prijavite in dogovorite za uro prihoda. Telefonske številke bomo objavili naknadno.

Vsem tistim, katero krvno skupino bo zdravstvo takrat potrebovalo, pa jim bomo poslali SMS obvestilo in telefonske številke za prijavo.

Rotary klub podaril tablične računalnike

V preteklih dveh dneh je Rotary klub Postojna-Cerknica doniral 20 tabličnih računalnikov za pomoč učencem pri šolanju na daljavo. Tablice so razdelili osnovnim šolam v Cerknici, na Rakeku, v Postojni in Prestranku. Predsednica Rotary kluba Postojna-Cerknica **Karmen Pahor** je povedala, da se zavedajo, da je šolanje na daljavo velik izziv tako za učence kot za učitelje in da marsikateri učenec nima na voljo potrebne računalniške opreme, ki bi mu omogočila kakovostno sodelovanje pri pouku na daljavo. Upa, da so vsaj delno pripomogli k izboljšanju pogojev za kakovosten pouk v teh težkih razmerah.

✉ www.cerknica.si @ arhiv Rotary kluba Postojna-Cerknica

Tudi Butalci spoštujejo ukrepe

Pustno društvo Cerknica je pripravilo zabaven in poučen video o ukrepih zoper covid-19. Še Butalci razumejo, da je v teh težkih časih treba nositi masko, vzdrževati varnostno razdaljo, umivati in razkuževati roke. Vabljeni k ogledu!

Dobro izpeljani projekti so v zadovoljstvo nas vseh

Na občinski upravi se trudijo, da bi v skladu z možnostmi omogočili boljše pogoje bivanja v občini Cerknica, zato so veseli, če so njihova prizadevanja opažena tudi s strani občanov. Prejeli so zahvalo krajanov Bloške Police, ki so je bili zelo veseli. Lepa gesta in sporočilo, da sta dobro sodelovanje in iskanje rešitev v zadovoljstvo vseh.

✉ www.cerknica.si

Pozdravljeni, g. župan Rupar in g. Mlinar,

v imenu vaščanov Bloške Police, še najbolj pa tistih, ki smo se za uresničitev projekta najbolj prizadevali, se vam najlepše zahvaljujem za odlično izvedbo projekta šolskega postajališča na Bloški Polici. Najbolj od vseh smo vam hvaležni starši bodočih in sedanjih šoloobveznih otrok, za katere bo pot v šolo in domov zares varna in udobna.

Upam, da bomo tudi v bodoče dobro sodelovali in realizirali projekte, ki bodo v korist nam in našim zanamcem.

S spoštovanjem in hvaležnostjo

Alenka Šemrov

Čestitke Ani Petrič!

Cerkničanka **Ana Petrič**, direktorica DEOS, Centra starejših Notranje Gorice, je konec meseca novembra iz rok predsednika Republike Slovenije **Boruta Pahorja** prejela priznanje Jabolko navdiha, ki ga predsednik podeljuje posameznikom, ki se s svojimi dejanji dotaknejo prav vsakega izmed nas. Poleg tega je v mesecu novembru prejela tudi nagrado za pet let strokovnega in kakovostnega dela s področja socialnega varstva, ki jo podeli Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Ana Petrič je oseba, ki z idejnimi projekti pooseblja vrednote medgeneracijske solidarnosti in bogati življenje starejše generacije. 21.000 pisem za starostnike je akcija, ki poteka že pet let. Tudi Božiček za en dan za starejše je njena pobuda. Letošnja situacija je tudi ali pa predvsem oskrbovance v domovih za ostarele postavila v nezavidljiv položaj in jim omejila stike z bližnjimi. Pobuda Narazen, vendar vedno skupaj, ki jo je Ana Petrič predstavila glasbenikom, je padla na plodna tla in tako so oskrbovancem med prvim valom epidemije večkrat pripravili »dvoriščni« koncert. Ano bomo bolje spoznali v naslednji številki Slivniških pogledov, lahko pa že zdaj zapišemo, da je Notranjecem neizmerno hvaležna, ker se vedno odzovejo na njene dobrodelne pobude.

✉ Sabina Popek Simšič

Dotik pove največ

Rožnati oktober na Dolenjem Jezeru. Geslo letošnjega dogodka »Dotik pove največ« nas vabi k skrbi za zdravje čez vse leto. Vsak mesec si vzemimo čas za redno samopregledovanje dojk, odzovimo se vabilom presejalnih programov ter bodimo pozorni na morebitne zdravstvene spremembe. Če odkrijemo kakršnokoli spremembo ali sumimo na bolezen, se brez odlašanja posvetujemo z osebnim zdravnikom, ki nas bo napotil na nadaljnje preiskave, če bo presodil, da je to potrebno.

✉ @ Valerija Klemenc

Praznovali visoke jubileje

Rdeči križ posebno pozornost namenja starejšim. Ob visokih jubilejih jih prostovolji

Rdečega križa presenetijo z obiskom, majhno pozornostjo in lepimi željami. V novembru sta 90. rojstni dan praznovali

Zofija Zalar iz Župenega ter **Danijela Tekavec** od Tavžljev.

Čestitamo!

Avtorica: Polona Otoničar Pajk Fotografija: Franc Obreza/osebni arhiv

Ana Obreza

Ana Obreza iz Selščka je na 49. Tednu slovenske drame dobila nagrado za najboljšega mladega dramatika. »Moje zблиžanje z dramatikom je neposredno povezano s študijem dramaturgije,« mi pove.

»Študij sem izbrala intuitivno, saj se mi je z obetom povezovanja različnih umetnosti in humanističnih ved ter prežvekanjem literature in njenega oživljanja v igralskih telesih dramaturgija tedaj slišala kot nekakšna obljubljena dežela,« Ana nadaljuje. »Tudi po letih študija, v katerih so me med drugim skušali seznaniti s sto in eno domišljeno definicijo dramaturgije, ostajam prepričana, da je dramaturgija predvsem in naprej povezovanje: misli z besedo, besede z dejanjem, dejanja z mislijo. Vse te povezave lahko živim skozi svoje pisanje, pisanje pa je, že odkar sem usvojila zapis našega jezika, eno najbolj radostnih opravil zame,« mlada dramaturginja razloži svoje videnje dramaturgije. Veliko večino njenega doseganega opusa, se šali Ana, sestavljajo osebna sporočila in pisma, posvetila in voščila, dnevniški zapisi in izlivi nočnih prebliskov; je pa študij dramaturgije ali točneje predmet dramskega pisanja, mi pove, njeno kreativno razsipanje v določnem trenutku povabil v vrst dramatik in vabilu se je odprto odzvala.

Zase pravi, da četudi je zgovorna, je predana poslušalka. »In ko se odprem prisluškovanju osebam, ki mi pridejo zaupat svoje zgodbe ali pa se pogovarjat v mojo prisotnost, je to zapisovati svojevrsten užitek,« razloži. Ana je zelo radovedne narave in ima veliko zanimanj. »Ustvarjalni rudniki sveta so polni takšnih in drugačnih dragocenih rud ... Poleg pisane besede in očaranosti nad tujimi jeziki sem v svojem srcu zapisana tudi glasbi, igranju violino in pojem, se igračkam z ukulelo in dovolim klaviaturam, da igrajo name, saj jaz nanje še ne zmorem kaj dosti,« mi svoje konjičke opisuje tako slikovito, da kar ne morem nehati poslušati. »Poleg tega čutim vse večjo potrebo po gibalnem izrazu in prostem plesu,« se še bolj odpre. Raziskovanju glasbe se vse bolj posveča: »Z letošnjim študijskim letom sem se vključila v izobraževanje za glasbene pedagoge po principih Edgarja

Willemsa, zelo pomembno pa mi je tudi odpiranje glasbi skozi gib, ples, pri čemer me posebej podpirajo biodanzina doživljanja.« Ukvarjanje z glasbo Ani res zelo veliko pomeni in pravi, da najbolj živo poganja njeno srce. Njene ljubezni do glasbe sem bila deležna tudi sama, saj je najino korespondenco e-sporočil prijetno dopolnjevala s pre-

mišljenim izborom povezav do različnih pesmi. Sprehode v naravo vidi kot blagoslovljeno nujnost, vsakršno delo z rokami; ritje po zemlji,

lepljenje kolažev, krpanje nogavic in gnetenje testa pa najmodrejšo blažitev prenapetih misli.

Ani veliko pomeni druženje z ljudmi, ki so ji ljubi, in tisti, ki to šele pravkar postajajo. Na moje vprašanje, kakšni so bili občutki ob prvi prejeti nagradi, pa pove: »Ne spominjam se lastnega občutja ob trenutku svojega spočetja, a glede na to, kako rada živim, sem prepričana, da sem to prvo nagrado navdušeno glasno plešoče vriskajoče prejela iz rok Življenja.« Marca, tik pred razglasitvijo epidemije koronavirusa, se je Ana vrnila z enoletnega prostovoljnega projekta v ekovasi v Švici, pred tem pa je nekaj mesecev preživela na Portugalskem, kjer je delala po različnih kmetijah, vrtovih.

»Bilo je več fizičnega dela, bolj po vrtovih, mehansko delo, presajanje ... Tam sem se tudi navdušila za permakulturo,« opiše svoje predzadnje popotovanje. Ker je trenutno zaradi koronavirusa tudi v gledališču bolj zastoj kot ne, se je Ana zaposlila na drugem področju, a jo arhivski in dramaturški projekti še vedno vseskozi spremljajo. V tem času izvaja dramaturško svetovanje za Slovensko stalno gledališče v Trstu, kjer je bila med študijem tudi sedem mesecev na praksi, ter opravlja arhivska dela na Centru za teatrologijo in filmologijo (CTF AGRFT) v Ljubljani. Ana se trudi, da je tam, kjer čuti, da jo življenje potrebuje. Da izkoristi trenutek. Čeprav se zdi, da ji odlično uspeva, pa si sama za prihodnost želi: »Da bi znala še bolj biti prisotna v danem trenutku.«

Jesenska delavnica z glino

✉ Sandra Pirc 📷 Janja Mlakar

V DEOS, Centru starejših Cerknica smo, kljub situaciji zaradi covid-19 ukrepov, tudi v jesenskem času skupaj s stanovalci izvajali terapevtske delavnice oblikovanja izdelkov iz gline. Organizirali smo se v manjše skupine po posameznih enotah, da je delo potekalo bolj usmerjeno na stanovalca in njegovo rokovanje z glino kot terapevtskim medijem. Skupaj s stanovalci smo izbrali jesensko temo in iz nabranih listov trte ter listov magnolije oblikovali okrasne posodice. Nekateri stanovalci so po svojih zmožnostih oblikovali in krasili manjše ptičke ter po svoji domišljiji izdelali tudi druge manjše izdelke. Namen terapevtskih delavnic je bil predvsem zajeti čim večji krog naših stanovalcev, jim pričarati prijetno druženje in omogočiti ustvarjenje s človeku prijaznimi, nekdanj dobro poznanimi, naravnimi materiali. ■

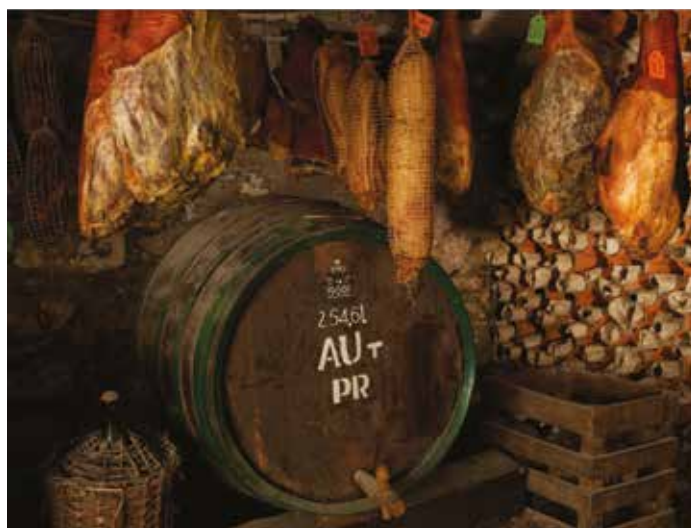

Novi katalog

🔗 www.rra-zk.si

Regionalna razvojna agencija (RRA) Zeleni kras je letos izdala nov katalog regijskih izdelkov Zeleni kras 2021. V novi izdaji so izbrani ponudniki lokalnih izdelkov, pridelkov in ostalih dobrot iz destinacije Zeleni kras. Z nakupom domačih izdelkov od lokalnih ponudnikov spodbujamo premoščanje krize, ki jo je v letu 2020 povzročila pandemija covid-19. Ta na žalost vpliva na vse vidike naših življenj. V katalogu boste našli predloge za božično-novoletna darila, lokalne dobrote ter pridelke za ozimnico in dopolnitev domačih shramb. Z nakupom trajnostno pridelanih dobrot boste dobili najkakovostnejše izdelke domače pridelave in podprli lokalne ponudnike, umetnike, kmetovalce in čebelarje.

Vabimo vas k ogledu kataloga in nakupu lokalnih izdelkov. ■

#OstaniZdrav
Aplikacija za varovanje zdravja in življenja ljudi

NALEZIMO SE DOBRIH NAVAD

BE POKLONJA SALTUONELA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE NIJZ

Od zaobljube do doseženega cilja

Novoletne zaobljube so pogosto vezane na spremembo življenjskega sloga – postali bomo bolj optimistični, več se bomo gibali, začeli se bomo bolj zdravo prehranjevati, prenehali bomo kaditi, vzeli si bomo čas zase, zamenjali bomo službo, ki nas spravlja v slabo voljo in povzroča dodaten stres, naučili se bomo česa novega, prebrali bomo več knjig ... Zelo rado se nam zgodi, da so naše zaobljube aktualne samo prvi mesec novega leta, potem pa nam zmanjka časa, volje. V zdravstvenovzgojnem centru toplo priporočamo, da si izberete le eno ali dve novoletni zaobljubi, ki ju boste lahko vpeljali v svoj življenjski ritem in vas ne bosta obremenjevali pri doseganju zastavljenih ciljev. Zavedati se morate, da z majhnimi koraki pridemo do velikih sprememb.

Pri doseganju ciljev vam lahko s preventivnimi delavnicami, ki jih izvajamo v Zdravstvenem domu Cerknica, pomagamo v zdravstvenovzgojnem centru. Tudi v letu 2021 bomo izvajali različne preventivne programe oz. delavnice za odrasle s svetovanjem za ohranitev in krepitev zdravja v okviru preprečevanja srčno-žilnih in drugih kroničnih bolezni. V delavnico se posameznik lahko vključi na lastno željo, napoti ga lahko osebni zdravnik oziroma diplomirana medicinska sestra iz ambulante družinske medicine po opravljenem preventivnem pregledu. Programi, ki jih izvajamo, so za posameznika brezplačni. Naj bo leto 2021 leto zdravja. ■

Godba obuja spomine z digitalizacijo svojih nastopov

Vas je leta 1991 na prvi majski dan prebudila cerkniška godba s svojo tradicionalno budnico? Vam je leta 1988 orkester novoletni koncert odigral v restavraciji nad trgovino in z dirigentom **Milanom Matičičem** in gostom **Marjanom Kraljem**? Kaj pa leta 1990, ko je bil gost **Boris Kralj**; se ga spomnite? Leta 1994 je 20. novoletni koncert že potekal v športni dvorani cerkniške osnovne šole, orkestru je dirigiral **Baki Jashari**. Takrat je godba prvič izvedla Sepetovi Pegasto dekline in Presenečenja na vrhu nebotičnika ter Štruclovo Veselo v novi čas, ki so na repertoarju godbenikov še danes, ko jih vodi **Mitja Dragolič**. Kulturno društvo (KD) Godba Cerknica je pred kratkim digitaliziralo stare posnetke svojih koncertov, nastopov, tekmovanj, ki so na ogled na njihovem YouTube kanalu in so dragocen vpogled v razvoj društva in kulturnega dogajanja v cerkniški občini. Posnetki, na katerih se marsikateri godbenik prepozna še kot najstnik, ki je šele začel svojo godbeno pot, nam poleg glasbe pričarajo vzdušje preteklih desetletij; spremljamo različne dirigente, goste, ne nazadnje menjavo uniform naših godbenic in godbenikov, ki v prepoznavnih Krpanovih belih srajcah s klobuki nastopajo od leta 1992. Najstarejši ohranjeni posnetek je iz leta 1984, ko je godba praznovala 60-letnico. Posnetek sestavlja sicer nemi kolaž godbenih vaj, novoletnega koncerta in srečanja godb, ki se je s cerkniških ulic zaključilo s skupnim koncertom pred osnovno šolo. Godbenike je takrat vodil **Tone Urh**, med dirigenti na posnetkih pa zasledimo tudi **Jerneja Šmalca**, ki je orkestru dirigiral pred dvajsetimi leti. Seveda med digitaliziranimi posnetki ne manjkajo tekmovalni nastopi, na katerih je naša godba zmagovala, kot uvod v praznični december pa si lahko zavrtite lanskoletni, 45. božično-novoletni koncert. Bo tudi 46.? ■

Vesna Telič Kovač YouTube Godba Cerknica

Božiček, le kam si se skrili?!

V navdušeni ekipi Popotovalke smo se letos odločili, da polepšamo predbožične dni vsem, ki so jim šli načrti po gobe in letos ne bodo v živo pozdravili dobrega moža in njegovih pomočnikov, ker ti ostajajo doma, na Laponskem. Ker verjetno doma ostajate tudi vi, bomo kar mi potrkali na vašo virtualna vrata in dostavili božično zgodbo z nagovorom Božička, posneto v lepi okolici Cerknice. V filmu iščemo ubogega izgubljenega Božička; precej napeto bo! Poleg tega smo pripravili tudi povezovalno-raziskovalni bonus za vašo družino (namig: vključuje iskanje zaklada v vašem okolišju!). Veseli bomo nakupa vstopnice za film, s katerim boste podprli delovanje našega zavoda, da bomo lahko še naprej povezovali in prižigali iskric v družinah! ■

Nika Sedmak

BOŽIČEK, LE KAM SI SE NAM SKRIL?!

Božična zgodba - film s žepcem navihanosti

1. TERMIN	2. TERMIN
18. in 19. 12. 2020	22. in 23. 12. 2020

Rezervirajte si svojo virtualno vstopnico in z njo prejmite še raziskovalno-povezovalni bonus izziv, ki bo prebudil iskričnost, otroško žilico in ustvaril čudovite spomine:

WWW.OSMISLL.SI

Avtorica: **Marija Hribar**

Oljarna v Cajnarjih

Leta 1951 je vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva za gozdarstvo izdala odločbo, na podlagi katere so ustanovili državno gospodarsko podjetje »Silva-produkt«, ki je imelo pravico proizvajati, nabirati, nakupovati in prodajati stranske gozdne proizvode tako doma kot v tujini; svoj sedež je imelo na Parmovi ulici v Ljubljani. Kot zanimivost: podjetje deluje še danes. Na podjetje smo naslovili vprašanje, ali morda obstaja kakršnakoli dokumentacija o cajnarški oljarni. Prijazno so odgovorili, da v arhivu nimajo ničesar.

Jože Šivec, rojen leta 1934, je na vprašanje, kdaj se je začelo, tako povedal. »To so začeli domači šefi, med njimi tudi Đuro Vukičević, ki so rekli: »Kaj bi za ta kraj naredili, da bi koristilo vsem, celemu okolišu?« Dogovorili so se z gozdnogospodarskim podjetjem Silvaproduct. Problem, kje bi začeli delati. Kjer je zdaj gasilski dom Cajnarje, tam je bila žaga od Zalarja; tisto je bilo pod zaplembo. Spredaj je

Dovoz surovin, rezanje vej, mletje storžev

Ljudje so pripeljali veje iglavcev z vseh koncev; iz Otonice, Podslivnice, Otav, od Svetega Vida, tudi z Ulake z Blok. Pri žagi sta bila vaga in skladišče. Najprej so stekali poln voz, nato so veje uskladiščili in šli stekati še praznega. Za en kilogram vejevja so dobili 1 dinar. Na začetku so odkupovali veje v butarah, zvezane s srobotom ali z vrvo. Veje so rezali

s slamoreznico na motorni pogon. Jože Šivec se spominja, da je bilo delo nevarno: »Včasih, ko smo rezali, smo kar mižali, je pokalo, saj so bili na sredini butare garivci, debele veje. Tisto je bilo za nas, ki smo rezali, smrtno nevarno, če bi se klina razlomila, bi odletela v glavo. Bila je samo malo močnejša od kline, ki so jo imeli kmetje v slamoreznicah. Ko smo to povedali predpostavljanim, je iz Ljubljane prišel ukaz, da mora biti vejevje razvezano, da se vidi, kaj kdo pripelje. Tiste debele veje niso dale olja, olje dajo iglice. Posebej težko delo je bilo v jesenskem in zimskem času, ko so navlekli vejevja, skladišče ni bilo dovolj veliko, so ga kar ob cesti pustili, pozimi je zmrznilo. V oči je prišel sneg, ni bilo lahko. Za češarke smo imeli pa mlin kot za mletje sadja. Češarke so pripeljali v trugah, v vrečah, dosti tudi iz Bosne.«

Postopek podoben žganjekuhi

Postopek pridobivanja eteričnega olja je podoben kot pri žganjekuhi, le da so destilirali s pomočjo vodne pare v posebnih

destilacijskih kotlih. Jože Šivec razloži: »Najprej sta bila dva kotla, potem so pripeljali še enega s Štajerskega. Iz vsakega kotla je bil dovod do line, skozi katero smo kotle polnili. Kotli so bili tolikšni, da je šlo smreke notri 700 kilogramov, jelke pa 800 do 900 kilogramov, kuhalo se je osem ur; iz smreke je bilo potem iz tega do enega litra, tudi liter in en deci olja, narveč, od jelke je bilo pa do štiri litre olje. Vejevje smo kuhali: smrekovo, jelkovo, borovo, kuhali smo ene čase tudi jelkine storže. Smrekovi storži niso dobri, jelkine pa so. Kuhali smo tudi storže od jelke, ki so jih tudi iz Bosne pripeljali, tisti so dali ogromno olja. Kotle smo kurili z odpadki, od tistega, kar smo skuhalo, smo ven zmetali, posušili, potem pa s tistim kurili; ni bilo treba enega polena. Prekuhano smrečje so ljudje dosti odpeljali za steljo za pod živino, eni so celo

Jože Šivec: »Vsi, ki so delali v oljarni, so pokojni, samo jaz sem še živ.« (© Ljubo Vukelič)

bilo veliko skladišče za zlaganje desk. Prostor ni odgovarjal, ker je bilo vse leseno, so rekli, da se lahko vžge. Začeli smo v zadružnem domu leta 1957. V Cajnarje so pripeljali dva kotla, dva hladilnika, lokomobil, stroj za rezati veje. Drugo, kam bi sploh lahko devali odpadke, ni bilo prostora, zadaj je bila takoj voda, v vodo pa se odpadkov ne sme stresati. Redno sva bila zaposlena samo jaz in Anton Kraševc (Grmučov Tone) iz Ponikev. Ko je bil naval z vejevjem, sta priskočila na pomoč tudi Franc Korošec s Kremence (Petronov France) in Gregor Urbas iz Cajnarjev; so vsi pokojni, samo jaz sem še živ. V oljarni sem bil enajst let, do leta 1968, ko so jo zaprli.« Leta 1959 so pod Kremenco naredili novo zgradbo za oljarno; zdaj je tam skladišče za avtomobile.

v peči kurili z njim. V prostoru je bila tudi lokomobil – parni stroj. Dimnik je bil visok 30 metrov, premera ene 40 centimetrov. Kuhalo se je pod pritiskom, pod paro. Para v hladilniku se je spremenila v tekočino, kapljice so padale v za to pripravljeno posodo. Za oddajo olja so skrbeli v Ljubljani, midva sva ga devala v pocinkane sodčke, ki so držali do 100 kilogramov. Olje je bilo najprej temnorjavo, ko sva ga precedila skozi papir, nalašč za filtrirati, pa je postalo rumeno. Olje je bilo priznano, imeli so ga za zdravilo. Olje je moralo biti uporabljeno ali razredčeno, drugače se je zasmolilo, je ratalo kot smola.«

Od leve: Jože Šivec reže vejevje, ki mu ga podaja Anton Kraševac. Na lojtmnem vozu je neznana stranka, ki je pripeljala vejevje. (© Avtor fotografije je neznan; fotografija je last Jožeta Šivca.)

Darila za novo leto

V tistem času je imelo podjetje Silvaproduct, kot pove Jože Šivec, »ene štiri fabrike«. V Studenem pri Postojni sta kuhala mož in žena. Ker nista zmogla, pripeljali so češarke iz Bosne, sta jima Jože in Tone, tja sta se vozila z mopedoma, prišla na pomoč za 14 dni, dve izmeni, tako da se storži niso pokvarili; če bi začeli plesneti, bi bilo konec.

Pri delu sta jima nekajkrat pomagali tudi ženi, dopoldne je kahal en par, popoldne drugi, saj jima je direktor naročil: »Za en teden naj pridejo gospe pomagat.«

Določene dneve, poleti, ko so bili ljudje v gozdu in po njivah, ni bilo surovin, pa so, »da nisva bila brez posla, naštimali, da sva delala zaščitne kape za na električne

telefonske drogove. To je bila ena masa, iz kotenine so bile ene kapice sešite, notri sva nafilala maso, bila je strupena, sva delala pod respiratorji.«

Jože še po tolikih letih ne more pozabiti tega, da so ju imeli Ljubljančani radi. »Mojima dvema otrokoma so za novo leto prinesli darila, meni in Tonetu pa rjuhe. Močno podjetje, prijazni ljudje. Fini so bili Ljubljančani, gledali so za delavca. Direktor je spomladi sem prišel nabirat regrat.«

Zaprtje oljarne

Jože se spominja tudi konca: »Ukinili so fabriko, bila je skoraj nova, ker ni bilo surovin. Hoteli so naju preusmeriti v Ljubljano na Silvaproduct, da bi se vozila z motorjem, ki so ga nama hoteli dati. Sva rekla, da tako pa pod nobenim pogojem ne. Kako v dežju, snegu? Potem so oljarno podrli, zraven sezidali Iskro, potem pa spet ni bilo nič, zdaj je v poslopju skladišče za avte.« **Silva Šivec** se spominja igre, ki so jo prišli gledat v izpraznjene prostore, ter da so bile v igličevju, ki je ostalo, potem ko so oljarno zaprli, kače.

Jože Šivec je za konec dejal: »Delo v oljarni je imelo veliko prednost predvsem zato, ker je bilo zraven, doma. Ko sva delala v oljarni, nihče od naju s Tonetom ni bil nikoli bolan. Ko sem prišel domov, sem tako dišal. Obleka je bila vsa prepojena. Noben parfum tako ne diši, kot je to.«

Od oljarne so ostali le še delčki. (© Ljubo Vuketič)

Avtor: Robert Kužnik

Gasparijeve razglednice

Maksim Gaspari (1883–1980) nam je v svojem dragocenem opusu razglednic zapustil okoli 500 različnih motivov. Veliko razglednic je iz prve svetovne vojne, ko so slovenski fantje na bojišča prejeli razglednice od svojih domačih. Upodabljal je krščanske praznike in ljudske običaje okrog božiča in velike noči. Na razglednicah so pogosto podobe slovenskih deklet in fantov v narodnih oblačilih. Gaspari velja za vernega kronista ljudskega življenja in navad, sveta, ki ga več ni.

Gasparijeve razglednice so s tem stoletjem utonile v pozabo. Veliko ljudi starejše generacije se nostalgичno spominja, kako so dobivali pošto od sorodnikov, znancev in prijateljev ter jo zbirateljsko zatikali za kredence in okvirje ogledal. Posebno veseli so bili Gasparijevih razglednic Slovenci v tujini – saj jim je vse, kar je prišlo iz Slovenije, obujalo spomine na domovino.

Največ Gasparijevih upodobitev na razglednicah se nanaša ravno na pomemben krščanski dogodek ter navade in običaje, ki spremljajo božične praznike. Ob nastopu adventa se prižge prva svečka na adventnem venčku in pričnejo se priprave na postavitve jaslic. Na božični večer so včasih vlivali svinec ali vosek v hladno vodo. Oblike, ki so nastale, naj bi napovedovale prihodnost. Na ta večer se je molilo, kropilo z blagoslovljeno vodo in kadilo z dišečim kadilom za blagoslov doma in ljudi. Res lepe so razglednice, ki ponazarjajo »hišo« kot osrednjo sobo v hiši, kjer so v »bogkovem kotu« stale jaslice, nad njimi pa na vsako stran razpela krščanske podobe.

Za vse, ki bi želeli Gasparijeve razglednice, so po dolgih letih na voljo v petih motivih, ki prikazujejo božično-novoletne

© arhiv Studio Zibka

praznike. Sveta družina in Rojstvo, Slovenska Madona sta razglednici, na katerih je Gaspari naslikal rojstvo Jezusa. Razglednica Tepežkanje je spomin na tepežni dan, 28. decembra, ko so otroci lahko na edini dan v letu s šibo, vejami ali palico tepežkali odrasle. Tepežkanje je bilo v času naših babic in prababic blagoslov, ki naj bi iz narave, to ponazarja šiba, prehajal na ljudi. Starejšim naj bi prinesel zdravja, dekletom izpolnil željo za dobro možitev, živalim

v hlevu dobro rejenje, celo po deblih dreves so švrknili, da bi naslednje leto bogato obrodila. Ljudski godci, koledniki so prav tako značilen motiv božično-novoletnega obdobja. Koledniki so hodili od hiše do hiše in voščili vse dobro, zdravja in sreče. Razglednica predstavlja godce, kot so bili značilni za takratno življenje na podeželju. Sveti trije kralji so upodobljeni z lectom, majoliko in rožmarinom. Oblečeni so v preprosta oblačila in pokriti s polhovkami, za katerimi je zataknjen značilen slovenski šopek.

Gaspari je v svojih delih upodabljal slovenske običaje in jih tako približal širši publiki. Navdihovala sta ga domoljubje in ljudska folklor. Zato so nam liki in motivi tako domači in marsikomu obudijo spomin na otroštvo.

GASPARIJEVE RAZGLEDNICE

Komplet petih razglednic - 5 EUR.
Pri pošiljanju po pošti se zaračuna še poštnina.

© Robert Kužnik, 2020

GASPARIJEVE JASLICE, GASPARIJEVE SLIKE

OHRANJANJE
KULTURNE
DEDIŠČINE
SLOVENIJE

Naročila:
031 204 460
info@zibka.si
www.zibka.si

Avtorica: **Marija Hribar**

Mihael Kabaj (1856–1930)

Kabaj je bil eden izmed tistih starosvetnih učiteljev, kot pred njim Jožef Žirovnik, ki niso samo učili, temveč so bili predani rodoljubi in so skrbeli za vsesplošni napredek slovenskega naroda. Bil je tudi čebelar in sadjar. Napisal je knjigo Cerknško jezero in okolica.

Rodil se je leta 1856 v Belem v Goriških brdih, umrl pa leta 1930 v Komendi. Končal je učiteljske v Kopru, najprej poučeval na Vojskem, menda je bil tam sploh prvi učitelj. Med letoma 1886 in 1903 je služboval v Hotedršici pri Logatcu. Leta 1903 je prišel za nadučitelja v Begunje nad Cerknico, tu je bil do začetka šolskega leta 1924/25. V begunjski šolski kroniki je o njem zapisano: »Bil je izvrsten učitelj in pri mladini zelo priljubljen. Bil je tudi strokovnjak v čebelarstvu in je ljudi vnemal za čebelarstvo. Imel je tudi sam velik ulnjak na šolskem vrtu. Za njegovega službovanja so leta 1906 postavili novo šolsko poslopje v Begunjah, ki je stalo 55.000 kron. Šola je bila trirazrednica.«

Na občnem zboru učiteljskega društva logaškega okraja, ki je bil na Rakeku leta 1906, je Kabaj »poročal jako temeljito in zanimivo o učiteljevem delovanju izven šol«.

Deloval je tudi v glavnem odboru Kranjske kmetijske družbe. Leta 1908 ga zasledimo v načelstvu Kmetijske posojilnice v Begunjah pri Cerknici, ki je takrat začela z delovanjem.

Leta 1925 je pri Učiteljski tiskarni v Ljubljani izšla njegova knjiga Cerknško jezero in okolica s 24 slikami in enim zemljevidom. Knjigo je opremil in uredil akademski slikar iz Dolenje vasi **Franjo Sterle** (1889–1930), fotografije pa je prispeval **Stanko Ribnikar**. Kabaj se je posvetil – kot pisci pred njim – najprej opisu jezera in okolice, lovu, jezerski okolici, Cerknici in pripovedkam pa tudi raziskovanju jezera.

Osuševanje in regulacija jezera

Kabaj je del svojega pisanja v knjigi namenil prizadevanjem za osuševanje in regulacijo Cerknškega jezera. Tako omenja inž. Alojzija Schaffenratha, ki je že leta 1835 »naredil neke projekte za regulacijo voda, iztekajočih se v jezero«, navaja tudi inž. dr. Rafaela Vicentinija, ki je »leta 1875 napravil načrte za delno regulacijo jezera in loške ter planinske kotline ter končno popisal in predlagal radikalno regulacijo navedenih kotlin in Ljubljanskega barja«. Na koncu Kabaj ugotovi, da bi »te velikanske stroške zmogla le država«. Poljedelsko ministvo je na jezero poslalo gozdarskega komisarja Viljema Puticka, »da preišče zastajanje voda, razišče požiralnike in

© arhiv KJUC

jih očisti«. Leta 1892 so bile strahovite poplave v Cerknški, Loški in Planinski dolini. Pri cenitvi škode je okrajni komisar Franc Župnek »prošnje posestnikov Cerknške občine obnovil, naj se jim vsaj glavni požiralniki očistijo, pa oblast tega z ozirom na niže ležečo Planinsko dolino ni dovolila.« Opisuje, da so leta 1910 posestniki z Dolenjega Jezera in iz Dolenje vasi pod vodstvom Matevža Martinčiča sami očistili Malo Karlovico in razstrelili nekaj ovir, zato so vode hitreje odtekale. Kabaj večkrat citira vladnega svetnika Franca Župneka, ki je za Cerknško jezero dejal, da je: »velik naraven rezervar, ki si ga je narava sama ustvarila za regulacijo odtoka velikanskih padavin na Javornškem, Snežniškem, Dinarskem in Hrušiško-Nanoškem pogorju. Kako strašne poplave bi bile vsako pomlad in vsako jesen v Planinski, Ljubljanski in Savski

dolini, ako bi veliko Cerknško jezero ne zadrževalo več sto milijonov m³ vode ...« Franc Župnek je »izposloval«, da so leta 1921 ustanovili vodno zadrugo s sedežem v Cerknici »v ta namen, da osuši Cerknško jezero«. Kabaj je zapisal, da so »poglobili in očistili glavne požiralnike, izkopali in poglobili glavno dovajalno strugo Stržena, regulirali stranska potoka Žerovniščico in Grahovščico, prekopali velika ovinka na glavni strugi Stržena od Ušive loke do Svinjske jame.«

Muzej v Cerknici

V knjigi omenja tudi prazgodovinski naselbini Tržišče pri Dolenji vasi in Gradišče na Slivnici ter da so veliko prazgodovinskih predmetov našli ob gradnji poti na Javornik leta 1877; veliko teh je shranjenih v deželnem muzeju v Ljubljani in na Dunaju. Zapiše zanimivo misel, da je na Gradišču in Tržišču »še mnogo zgodovinskih zakladov, ki bi jih bilo treba iz zgodovinskih in etnografskih ozirov dvigniti ter shraniti v posebnem muzeju v Cerknici.« Navaja tudi, da je akademski slikar Franjo Sterle »pred leti kopal in ne brez uspeha«.

Poleg tega, da sta Mihael Kabaj in Franjo Sterle skupaj naredila knjigo, ju družijo še en podatek: umrla sta na isti dan: 28. aprila 1930, oba zvečer.

Pol(l)etje na Paleti

Čeprav potihlo, v Kulturno-umetniškem društvu Pa-leta še vedno praskamo, pleskamo in smo pri tem ustvarjalni ... Člane društva Pa-leta je začasno ustavil prvi »lockdown«, ob prvih sproščenih mejah pa smo se začeli dobivati po domovih članov, največkrat na pokriti terasi Marije Branisel na Otoku.

Nekajkrat se nam je ob torkih popoldne pridružil tudi mentor **Veljko Toman**, vselej pa smo skromno proslavili še kakšen osebni dogodek ali pač le preprosto dejstvo, da je ustvarjanje ob druženju nekaj zelo spodbudnega, saj so se sicer kulturne prireditve zmanjšale na minimum. Vzdušje in rezultate najzornoje predstavijo fotografije.

Nekateri naši člani so se udeležili delavnic (Ars Viva, DEOS, Center starejših Cerknica), srečanj ex-tempore (Gorenje Poljane, Loški Potok), slikarske kolonije **Silvane Lautar** (Tršče) in festivala akvarela Castra 2020 (Ajdovščina). Prav tako smo sodelovali tudi na nekaterih razstavah, tudi v organizaciji Javnega sklada za kulturne dejavnosti, območne izpostave Logatec. V poslovni stavbi Zavarovalnice Triglav v Postojni, v DEOS, Centru starejših Cerknica in v Kulturno-turističnem centru Loški Potok so izdelki še vedno razstavljeni. Eno deževno torkovo popoldne smo izkoristili za obisk Obrtnega muzeja v Ribnici, kjer je precej prostora in orodij za delavnice kiparstva, keramike, grafike in lesarstva.

Pa-letniki smo svoja srečanja sklenili pravzaprav z razstavo »Okno« v začetku oktobra. Dan se je občutno skrajšal in ohladilo se je, nihče od nas pa nima ogrevanega prostora, dovolj velikega za vsa slikarska stojala in ogromne vreče ostalih potrebščin. Zaradi ukrepov so se nam zaprla vrata cerkniške enote varstveno-delovnega centra in zaman smo iskali nadomestni prostor drugje. Tako smo bili tudi mi primorani delati od doma, še preden je bil uradno zapovedan drugi »lockdown«. Priznamo, da je motivacija precej padla, saj je do nadaljnjega »zaprt« tudi naš mentor.

Za to tujko ni slovenske ustreznice, ki bi ponazorila vso paleto in vse plasti vplivanja na celotno družbo. Če vseeno zaključujem s citatom cesarjevega tarnanja iz Martina Krpana: »kaj pomaga ljubo zdravje, ko pa drugo vse narobe gre«. Torej, če bomo zdravi, bomo spet poleteli na Paleti, če nič prej, naslednje pol(l)etje. Srečno!

Vzpostavitev regijskega kina je v polnem zagonu

Vodilni partner Notranjski regijski park z enoto Kulturni dom Cerknica pridobiva ponudbe za posodobitev in digitizacijo kino dvorane ter že vzpostavlja stike z novimi distributerji za zagon nekdanj zelo dobro obiskanega regijskega kina. V sredini oktobra, ko so bili sestanki v živo še možni, smo na uvodnem sestanku s partnerji Zavodom Oron, Osnovno šolo (OŠ) Toneta Šraja Aljoše Nova vas, OŠ heroja Janeza Hribarja Stari trg pri Ložu, predstavniki Lokalne akcijske skupine (LAS) Notranjska in Regionalne razvojne agencije (RRA) Zeleni kras pretehtali dejavnosti operacije in možnosti selitve dejavnosti na splet, če bo situacija z novim koronavirusom takšna, kot je na žalost sedaj. Kljub temu pa projektni partnerji z optimizmom zremo naprej, se veselimo posodobitve kinodvorane v Cerknici ter nestrpnostno čakamo čas, ko bodo v novi pridobitvi lahko uživali vsi obiskovalci kina v regiji. ■

kulturni
DOM
CERKNICA

Avtorica: **Liza Vipotnik** Fotografije: **Erika Felicijan**

Ustvarjalnosti se ustaviti ne da

V Društvu notranjskih kulturnikov Krpan Cerknica se v teh čudnih časih, ko se zdi, da je kultura nekoliko odveč, borimo na svoj način, saj ustvarjalnosti, ki se rojeva v glavi slehernega umetnika, ne ustavi nič. Morda postaja celo še močnejša.

V svojem preživetvenem nagonu vedno znova poišče nove poti in kanale do tistih, ki kulturo vendarle potrebujemo. Tako se tudi v Krpanu prilagajamo novim časom. Namesto da bi slavili in praznovali svojih 30 let delovanja na običajen način, prireditve in umetniške razstave, počasi, a zagotovo, selimo na splet, hkrati pa svoje moči usmerjamo k temu, da bi kulturniki, umetniki in rokodelci svoje delo lahko približali javnosti in od njega dejansko tudi preživeli.

Decembra lani je v središču Cerknice končno zaživela Krpanova prodajna galerija s pestro ponudbo slikarskih in kiparskih del notranjskih akademikov ter unikatnih rokodelskih izdelkov lokalnih in okoliških ustvarjalcev. »Kdo bi si mislil, da bo takšno izzivalno leto pred nami. Prodajni kotichek sva na pobudo **Lize Vipotnik**, predsednice Društva notranjskih kulturnikov Krpan, pripravili z željo, da tudi Cerknica dobi prostor, kjer ustvarjalnost nima meja. In ne glede na to, da ne moremo delovati in trenutno ne smemo biti odprti, ne obupujemo ter ponudbo izdelkov širimo. Ne glede na vse, kreativnosti se ne more ustaviti!« je poudarila **Erika Felicijan**, idejni vodja platforme ARTish, ki že deset let združuje umetnike in ustvarjalce z vseh koncev Slovenije. »Poleg blagovne znamke Patsy je organizacija sejmskih dogodkov moja primarna dejavnost in letos je bilo sejmovanje skoraj nemogoče, a konec koncev ugotavljam, da nas je situacija porinila nazaj k lokalni skupnosti, kar je bistvenega pomena, in v tem vidim tudi veliko pozitivnega.«

Ne glede na negotovo situacijo smo se letos v Krpanovi prodajni galeriji res trudili, prilagajali in, predvsem, vztrajali. Prodajno galerijo smo iz zaprtega prostora preselili pod skedenj, na vrtu galerije, kjer smo vsako vedro soboto obiskovalce razveseljevali s pestro ponudbo, avgustovske sobote pa smo posvetili enodnevni predstavitev umetnikov in ustvarjalcev, ki svoj navdih črpajo v deželi okoli Cerkniškega jezera. Zelo veseli pa smo tudi povezovanja z Notranjskim regijskim parkom.

Petra Gostinčar, ki ustvarja kot Pikipu, razmišlja: »Galerija Krpan je na lokalnem nivoju zapolnila veliko praznino, ki je zevala na področju ponudbe izdelkov manjših lokalnih ustvarjalcev. Galerijo vidim kot oazo idej, ustvarjalnosti, pozitivne energije in različnih pogledov na svet. Je en tak lušten majhen prostor, napolnjen

s pisanimi bonbončki, in te težko pusti hladnega. In ja, vesela sem, da so tudi moji izdelki del te zgodbe. Kar se tiče dohodkov od šivanja v času korone, se mi je prodaja precej povečala, predvsem na račun dejstva, da ljudje zdaj veliko časa preživimo v digitalnem svetu, kjer opravimo tudi večino nakupov. Če pa bi bilo šivanje moj edini vir dohodkov, bi mi verjetno trda predla, sploh ob prepovedi sejmovanj.«

Življenje vseh nas poteka drugače, kot je pred marcem letos. Vsak se skuša na svoj način prilagoditi razmeram, čeprav je na trenutke videti, kot da se je ustavil čas. Pa se ni. Sedaj je tisti pravi (in skrajni) čas, da poskrbimo drug za drugega, stopimo skupaj in se podpremo med seboj.

»Na srečo (glede na trenutne okoliščine) Coprnije niso moja primarna služba, zato je vse lažje in še vedno lahko ustvarjam. Že lansko leto sem naredila tudi spletno trgovino Coprnije in je bila panika v tej neznani situaciji odveč. Ideja povezovanja lokalnih rokodelcev v Galeriji Krpan je super, saj tako lahko več ljudi vidi, potipa izdelke in se tako lažje prepriča o njihovi kvaliteti, česar splet ne omogoča. Upam, da nam bodo coprnice kmalu namenile tudi ugodnejše čase za kakšno druženje ustvarjalcev in obiskovalcev, čajanke in povezovanje ter predstavitve vseh nas, ki sodelujemo, tudi v živo,« pove **Katja Debevec**, ena prvih lokalnih ustvarjalk, ki se je s svojo znamko Coprnije pridružila prodajnemu koticčku v Galeriji Krpan.

Avtorica: **Nevenka Burger**

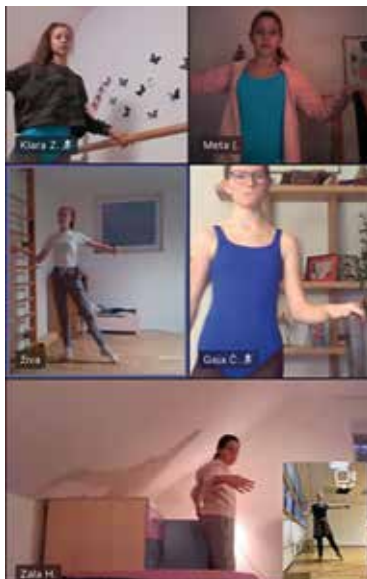
Cerkniške baletke vadijo na spletu

Baletno društvo Postojna je baletno vadbo v Cerknici v začetku šolskega leta organiziralo ob upoštevanju vseh priporočil in navodil pristojnih organov. Ker so nas pri tem podprli starši naših članov, predvsem pa prizadevne male baletke, je vadba nemoteno potekala vse do sredine oktobra. Zaradi omejitev, predvsem pa varnosti članov, njihovih družin, učiteljic in širšega prostora smo baletne vaje preselili na splet.

Baletna vadba tako poteka na daljavo. »Posamezne elemente vadbe so baletne učiteljice prilagodile delu na daljavo in omejenemu prostoru za vadbo doma. Člane smo povabili, naj se pridružijo vadbi, da bodo ohranili baletno kondicijo in čim bolj nemoteno nadaljevali vaje v dvorani, ko bo to spet mogoče. Cilj spletne vadbe pa je tudi ohranjanje splošne psihofizične kondicije in zdravja otrok, saj na tem področju v zadnjih mesecih opažamo bistven upad. Starši, posebej pa otroci, so z velikim navdušenjem sprejeli povabilo in se večinoma udeležujejo treningov. Pričakovano smo pri najmlajših skupinah zabeležili določen izpad, kar je bilo glede na starost (od štiri do pet let) pričakovati.

Starejši člani pa z velikim veseljem in zagonom vadijo od doma. Člani in njihovi starši so baletno vadbo na daljavo ocenili zelo dobro in številni so se zahvalili za tak način motivacije v negotovih časih. Nas pa veseli, da lahko našim balerinam omogočimo ohranjanje stikov s svojimi vrstniki in baletno učiteljico,« je dejala predsednica društva **Mateja Kocman**.

Vadba se začne s pozdravom vsakega otroka in kratkim pogovorom, ki pomaga premostiti razdaljo med plesalci in učiteljico in jih spomni, da so še zmeraj skupaj, čeprav na ekranih. »Večinoma so deklice zelo vesele, da vidijo prijateljice. Uro začnemo s skupinskim poklonom, ki nas miselno naravnava na balet. Učiteljica z mlajšimi plesalkami pleše na drugi strani zaslona, starejše pa nekatere kombinacije odpleše same, učiteljica pa popravlja videno. Večinoma potrebujejo več splošnih napotkov, ki so osnova in zlata pravila baleta, poudarjamo na primer pravilno držo, pravilno izvajanje korakov,« je vaje opisala učiteljica **Tina Leder**. V izvajanju vadbe doma vidi tudi nekatere prednosti, na primer uporabijo lahko pripomočke, ki jih imajo vsi pri roki (žogo, brisačo, plišasto igračo ...). »Redne vaje na določen dan v tednu, pa četudi prek zaslonov, deklicam prinašajo nek ritual, neko pomirjenost. Ko vidijo soplesalke, kako se vsaka v svoji sobi na svojem domu trudi po svoje, jim to da vedeti, da niso same. Opažamo, da so po koncu ure plesalke zadovoljne, saj so se naplesale, videle prijateljice in dobile občutek, da so v popoldnevu nekaj lepega dosegle,« je dodala.

© arhiv društva

Baletni učiteljici **Ani Vogrin** se zdi spletna baletna vadba najpomembnejša zato, ker »kljub vsej noriji ohranjamo stik z realnostjo, kakršnakoli ta realnost zdaj pač je. Spletne vaje nas vsaj približno povežejo z našim običajnim vsakdanom in imamo občutek, da svet ni kar naenkrat čisto drugačen. Tak stik, tudi če je samo virtualen, nam da občutek bližine. Vidimo znane obraze, povežejo nas z našo običajno rutino. Pomembno je, da otroci nimajo samo šole na daljavo, poleg šole je dobro ohraniti tudi ostale dejavnosti. Trening je pomemben tudi zaradi fizične dejavnosti, saj čeprav migamo samo 40 minut, nam to požene kri po žilah in nam v dan vnese malo optimizma in dobre volje.«

Za naš KRAJ
Za LJUDI
Za vse GENERACIJE

Vesele božične praznike
in naj vam novo leto 2021
prinese zdravja ter vse
tiste velike in majhne stvari,
ki naredijo življenje
zadovoljno.

OO DeSUS Cerknica

Ilustracija: DeSUS - Društvo za šolske stranišča in splošni razvoj

Avtorica: Elektra Korošec in skavtski voditelji Fotografinja: Elektra Korošec

Kaj pa, če je korona ena velika priložnost?

Ker smo skavti ne samo moralno, temveč tudi s svojo obljubo zavezani k sooblikovanju boljše družbe in lepše sedanjosti, smo se odločili, da svoj skavtski program razširimo kar na vse prebivalce občine Cerknica. Tako ali tako ostajamo znotraj meja, zakaj si svojega bivanja torej ne bi malo popestrili? Bodite pripravljeni, vedno pripravljeni!

Uporabni predlogi

Čas, ki se nam ponuja, je odlična priložnost, da krepimo vezi z družino. To poslušamo, že odkar smo v karanteni. Pa se dejansko družimo? Koliko res lepih družinskih trenutkov smo si vtisnili v tem času? Družabne igre, recimo, so lahko zelo dobra priložnost za simpatično preživljanje skupnega časa. Morda celo odkriješ pri sebi ali katerem od sorojencev lastnosti, za katere si nikoli ne bi mislil, da se skrivajo v tebi oz. njem.

Nikoli pozabljeni in preverjeni favoriti so še vedno klasične družabne igre: enka, tarok, šah, remi, potapljanje ladjic, Monopoly (vsaj enkrat v življenju mogoče pridete do konca), ki z razlogom ostajajo nepozabne klasike.

Seveda pa ne smemo pozabiti na vedno močnejšo konkurenco novodobnih družabnih iger, ki niso hit kar same po sebi. Tu gotovo prednjači Catan – ne ustavi se pri osnovni igri in uživaj ob norih večerih! Odlična alternativa po mnenju sester skavtinj in bratov skavtov pa so tudi Strelastika, Pictionary, Colt Express, Secret Hitler, Risk, Dixit, Exploding Kittens, Activity in mnoge druge.

Kaj pa delo na sebi? Postajam boljši človek? Naredim vsak dan vsaj eno dobro delo? Morda je korona odlična priložnost prav za to – zame! Imamo nekaj predlogov, kako osebno zrasti in se prijetno zamotiti tudi med hladnim vremenom. Napiši pismo sebi, ki ga boš prebral čez leta. Najdi eno stvar, ki jo želiš pri sebi izboljšati, in to naredi. Postelji vsak dan svojo posteljo – po jutru se dan pozna. Izberi si dejavnost, ki ne traja več kot 15 minut dnevno, ter jo naredi vsak dan. Ali pa se loti česa sproščujočega. Kdaj si, recimo, nazadnje rezljal les z nožem? Izdelaj piščalko ali ptičjo hiško. Kaj pa če se lotiš izdelave družinskega drevesa – ne ustavi se pri prababici, zanimata te še njena mama in babica! In seveda vsi strici, tete, prastrici, pratete, mrzli bratranci in sestrične, vsa kolena in komolci od tvojih prapraprataršev naprej. Če se ti to zdi prevelik zalogaj, pa smo prepričani, da že vsaj pet let odlašaš, da zbereš in razviješ fotografije ter jih urediš v album.

Geocaching

Sedaj pa stopimo malo na svež notranjski zrak. Najosnovnejša opcija, v katero smer se odpraviti, je zagotovo tako imenovana cerkniška transversala: Slivnica, Špička ali Javornik. Na lep sprehod se lahko odpravimo v Rakov Škocjan ali na Cerkniško jezero; okrog jezera, do Otoka, ali pa v smeri Dolenje vasi, Zelš ali Martinjaka. Tu sta še čudovito urejeni učna pot Drvošec in Pot izvirov. Lahko se odpraviš tudi po ostalih urejenih poteh: Kunaverjeva pot, Prelatova pot in učni poti Rakov Škocjan in Menišija. Če te zanima zgodovina, nujno obišči ruševine Karlovškega, Šteberškega in Loškega gradu. Neverjetna izkušnja bo tudi Unška koliševka.

Kaj pa izviri vode? Zagotovo si še nisi ogledal vseh in čudovite narave, ki jih obdaja: izvir Šteberščice, izvir Pod stenami, izvir Cemun, izvir Tresenec. Čudoviti sta soteski lške in Zale, res, priporočamo pa tudi obisk slapa Kotel.

Si že slišal kdaj za geocaching [geokečing]? Iz tega smo namreč oblikovali pravo skavtsko igro – za vse vas. Po občini smo postavili točke, ki te vabijo, da jih obišeš; vpišeš se v spletno tabelo in osvojiš simbolično nagrado. Če obišeš vse točke, ki smo ti jih pripravili, pa si v igri za pravo nagrado. Ni tako preprosto, vsako točko imaš označeno le na zemljevidu. Koliko orientacije je še ostalo v tebi? Vabimo te, da

se preizkusiš! Za tiste, samozavestnejše, imamo tudi pustolovsko različico, kjer se boste poigrali še s koordinatami. Čakajo te same praktične nagrade in veliko njih. Ne bo ti žal, spleta se! Obišči našo Facebook stran (Skavti Cerknica), kjer boš našel podrobnejša navodila oz. boš preusmerjen na našo spletno stran. Naj vaš jez ostane trden, lov dober, da boste na svoji poti vedno pripravljeni, srečno pot!

Medgeneracijsko sodelovanje na daljavo

☞ Monika Derenčin

Osnovna šola »Jozeta Krajca« Rakek je že več let del vseslovenskega projekta Simbioza, ki je z letošnjo jesenjo svoje dosedanje projekte, kot so bili Simbioza ŠOLA, Simbioza VRTEC in Simbioza GIBA, nadgradil v skupno zgodbo Simbioza SKUPNOST. Dejavnosti že vseskozi temeljijo na medgeneracijskem povezovanju, prostovoljstvu in druženju. Letos smo sodelujoči postavljeni pred poseben izziv – organizirati dogodke, ki bodo polni lepih sporočil in hkrati varni za najranljivejše skupine v naši družbi.

Čeprav se zdi, da nam v teh dneh pozitivnih novic kar primanjkuje, ne smemo pozabiti na dobro voljo in prijetno počutje. Prihajajoči zimski dnevi in prazniki bodo letos drugačni – manj bo medgeneracijskega druženja ob peki piškotov, kolačev in drugih dobrot. V okviru projekta Simbioza bomo praznikom vseeno dodali ščepec domačnosti – učenci, starši, stari starši in zaposleni na šoli smo prispevali recepte za najslastnejše jedi, ki nas spomnijo na prijeten čas, ko smo se družili in uživali v okusih, ki so priklicali domačnost vsem generacijam. Recepti iz celotne Slovenije bodo objavljeni v posebni knjižici, za katero upamo, da bo v prazničnih dneh prinesla veselje v marsikatero družino. ■

Izmenjave predstavljene, sodelovanje po spletu

☞ Urška Drobnič ☒ arhiv šole

Osnovni šoli »Jozeta Krajca« Rakek in Miroslava Vilharja Postojna sta partnerski šoli v evropskem projektu Erasmus+, ki ga koordinira švedska osnovna šola Grindskolan. Projekt Inclusive learning with high expectations v ospredje postavlja učence iz različnih okolij in učence z manj možnostmi. Pri tem gre za strokovno izpopolnjevanje tako učiteljev kot učencev za čim boljše vključitev učencev z določenimi specifikami v vse sfere družbe in razvoj spretnosti za uspešno samostojno nadaljnjo pot.

V preteklem šolskem letu smo vzpostavili šolske skupine, k sodelovanju povabili učence in izvedli večji del načrtovanih pripravljanih dejavnosti. Zaradi razmer, povezanih s širjenjem novega koronavirusa, spomladi ni bilo mogoče izvesti načrtovane izmenjave strokovnega kadra, septembra naši učitelji ponovno niso odpotovali na Švedsko, do izboljšanja razmer pa je prestavljena tudi v drugo načrtovano izmenjavo v Sloveniji, ki bi se sicer zaključila ravno v teh dneh.

Trenutno se osredotočamo na povezovanje učencev po spletu v okolju eTwinning, ki je osrednji portal evropske skupnosti šol in ponuja številne varne možnosti sodelovanja. Tako poleg socialnih veščin učenci razvijajo tudi spretnosti namenske rabe sodobne tehnologije in rabo angleščine, ob tem pa vsi sodelujoči upamo, da bo mogoče izvesti za naslednje leto načrtovano obojestransko izmenjavo učencev. ■

Dogajanje na šolskem vrtu

☞ Marta Čuk

Osnovna šola »Jozeta Krajca« Rakek, natančneje Podružnična šola (PŠ) Rudolfa Maistra Unec, se je kot eden izmed petih partnerjev pridružila projektu ŠPAJZA 2, ki se izvaja v okviru programa Lokalne akcijske skupine (LAS) Notranjska. Temelji na ozaveščanju o pomenu varovanja okolja in z njim povezanih dejavnosti. Projekt traja od 1. junija 2020 do 30. junija 2021.

Na PŠ Unec teče v okviru pouka, predvsem pa vrtnarskega krožka in podaljšanega bivanja, pet različnih delavnic, na katerih nudijo aktivno strokovno podporo člani Društva biodinamikov Notranjska ter tudi drugi strokovnjaki. V času od junija do vključno novembra smo v večini uspeli grobo pripraviti območja, na katerih bomo spomladi še aktivnejši. Izkopali smo trajnice, jih nekaj presadili na začasna mesta z namenom poznejše vključenosti v gredice, površine pa očistili trajnih plevelov ali pa jih omejili z obrobo.

V času po 1. novembru pa smo posadili dve sadni drevesi: jablano in češnjo. Koronavirus, podaljšane jesenske počitnice ter šola na daljavo so udeležbo otrok preprečili. Z različnimi dejavnostmi, katerih cilji so ozaveščanje o pomenu zdravega, aktivnega načina življenja, varovanje okolja, prenos starih znanj ter vključevanje novih vedenj, nam je poleg sadnih dreves, količkov, mreže in gnojila uspelo pridobiti tudi nekaj trajnejše opreme, npr. orodje – vrtno škarje za obrezovanje vej in različne sadike trajnic, ki bodo ne samo oplepsale in oživele šolski vrt, ampak tudi prispevale k uporabnosti in nadaljnjemu zanimanju ter morebitnemu razvijanju interesov otrok. ■

Učenje na daljavo

Učenje na daljavo je zagotovo za vse velik izziv – za učence, starše in učitelje. Mlajši učenci pri delu niso samostojni, prvošolci še ne berejo, zato ob sebi ves čas potrebujejo starše, ki so poleg tega, da opravljajo svojo službo in vsakdanja domača dela, postali še učitelji. Čas si morajo tako res dobro organizirati.

Objavljamo razmišljanja učencev, učiteljic in staršev Osnovne šole (OŠ) »Jožeta Krajca« Rakek in Podružnične osnovne šole (PŠ) Rudolfa Maistra Unec.

1. razred OŠ »Jožeta Krajca« Rakek

Učiteljica **Ana Delak**: »Preden so nam odredili pouk na daljavo, sem se spraševala, kako bo to potekalo, in misel na to ni bila nič kaj prijetna. A zgodilo se je ... Prišel je drugi val in zdaj poučujem od doma. Odločila sem se, da bom pouk na daljavo videla kot izziv, izziv zase in svoje učence. Kljub temu da priprava na pouk na daljavo, ob skrbi za dva svoja otroke, ki zaradi razmer ne obiskujeta vrtca, terja veliko časa in energije, nam vsem skupaj nekako uspeva. Kjer je volja, tam je pot, pravijo.

Skratka, učencem oblikujem navodila, ki jih objavimo na spletni strani šole. To so kratka, slikovita in jedrnata navodila. Vključujejo mnogo povezav do videoposnetkov, pravljič in raznih didaktičnih spletnih iger ter zvočnih in slikovnih razlag. Zadolžitve učencem pomagajo prebrati starši. Tu gre zahvala vsem staršem, ki odgovorno sodelujejo pri našem pouku. Nanje je namreč padlo precejšnje breme, ko so se kar naenkrat znašli v vlogi učitelja.

Občasno se z učenci srečamo tudi prek videokonferenc in tako ohranjamo socialni stik. Tam včasih priteče tudi kakšna solzica, ker se tako dolgo že nismo videli. Klepetamo, si pošiljamo fotografije in spodbude. Učenci radi pokažejo svoje izdelke drugim sošolcem. Tam učenci objavijo tudi posnetke obnov knjig in recitacije pesmi za program Bralna značka.

Tekom pouka na daljavo se tudi učitelji večkrat znajdemo pred izzivi, ki so nam popolna uganka. Pa vendar, z vztrajnostjo, izobraževanji in trudom na koncu vse izzive premagamo kar se da uspešno.

Po mojem mnenju nam glede na razmere zelo dobro uspeva. Kljub temu pa vsi komaj čakamo, da se vrnemo v šolske klopi, poklepetamo s sošolci, se igramo družabne igre s prijatelji in pouk nadaljujemo s polno paro, tako, kot smo ga vajeni.«

3. a OŠ »Jožeta Krajca« Rakek

Mark Topič: »Moj šolski dan doma poteka takole – zbudim se ob 7.30. Po zajtrku začnem s šolo. Preberem navodila na listu, ki mi ga pripravi oči. Po navadi najprej naredim matematiko, nato pa vse ostalo. Če je treba pogledati posnetke, uporabim tablico. Če je pri likovni kaj za izdelati ali narisati, se mi pridruži tudi Valentina. Popoldne pa grem ven in se igramo z žogo ...

Všeč so mi posnetki in navodila in ko se slišimo po »timsih«. Ni mi všeč, ker moram biti sam doma in delati naloge, raje bi bil v šoli kot doma, ker pogrešam sošolce.«

Mia Udovič: »Koronavirus se je razširil in šole so zaprte. Opisala bom, kako poteka moj dan šole na daljavo. Zbudim se okrog sedmih, se oblečem in pojem zajtrk. Ob osmi uri začnem delati za šolo. Na računalniku pogledam predstavitev, razne posnetke in rešim naloge iz Lili in Bine. Prek »Teams« včasih poklepetam z učitelji in sošolci. Rada delam z računalnikom in sem spretna z njim. Trudim se, da do 12.00 naredim vse naloge. Mami mi sproti pregleda naloge. Po kosilu gremo z družino na daljši sprehod (5 km). Bratec Mai in jaz vzameva s seboj žogo, da jo brcava med potjo. Po sprehodu se še z Majem poigrava s kockami, družabnimi igrami, ustvarjava ali pa samo gledava TV. Ker mami vedno pravi: »Kar lahko narediš danes, ne odlašaj na jutri!«, grem še ob 18. uri pogledat, kaj me čaka naslednji dan, in včasih še kaj naredim zvečer. Po večerji se umijem in najkasneje ob 20. uri tudi zaspim. Zaradi učenja na daljavo sem se boljše spoznala z računalnikom, lažje si razporedim čas dela, razlago lahko večkrat poslušam in imam več prostega časa. Pogrešam pa druženje s sošolci in prijatelji z ulice. Želim si, da bi bilo koronavirusa čim prej konec in bi se lahko vrnili v šolo.«

1. in 2. razred PŠ Rudolfa Maistra Unec, izjave učencev zbrala učiteljica Nina Granfola

- Ela, 1. b:** »Všeč mi je, da je moja učiteljica mamica, ampak je mamica bolj stroga učiteljica, kot sta Nina in Maruša. Komaj pa čakam, da bom lahko šla v šolo, v »tpravav« šolo, in bosta moji učiteljici spet Nina in Maruša. Najbolj mi je všeč Vijavaja zvezek. Všeč sta mi tudi likovni pouk in telovadba. Mamica me vsak dan preganja, da moram na daljši pohod (okoli Kuliševke, na Stražnik, do stolpa ...), in to mi ni všeč. Komaj čakam spet »tpravav« šolo!«
- Gal, 1. b:** »Pouk na daljavo imam raje kot delo v šoli, ker mi vzame manj časa. Težav nimam.«
- Tilen, 1. b:** »Šola na daljavo je v redu, ampak bi vseeno raje hodil v šolo. V šoli naloge lažje delam. Najbolj pa pogrešam sošolce.«
- Val, 1. b:** »Rad bi, da se večkrat vidimo prek računalnika. Všeč mi je, da moramo kaj ustvariti, npr. ptička. Doma prej končam s poukom kot v šoli in veliko več uporabljam radirko. Med poukom mi nagaja mlajša sestra, ker bi se rada igrala z mano. Všeč mi je angleščina, ker učiteljica pošlje razlago z njenim glasom.«
- Iris, 1. b:** »Pouk na daljavo se mi zdi v redu, lažji kot v šoli. Všeč mi je, da me uči mami in včasih tudi oči. Ni mi všeč, ker me Anže (mlajši bratec) med poukom moti. Težav nimam. Si pa želim, da bi imela več nalog, kot so npr. labirinti, in da bi bili nazaj v normalni, lepi šoli.«
- Žana, 2. b:** »Pouk na daljavo mi ni všeč. Všeč mi je, da smo z družino skupaj. Pogrešam druženje s prijatelji. Težave imam pri računanju.«
- Ela, 2. b:** »Všeč mi je, da lahko dolgo spim in da lahko uporabljam računalnik. Ni mi všeč, da nismo skupaj v šoli in da sem vedno doma.«

PŠ Rudolfa Maistra Unec

Učiteljica **Monika Derenčin**: »Čas šolanja na daljavo je učitelje in učence postavil v okoliščine, ki so za vse nove ter za nas predstavljajo velik izziv. Dnevne sobe, kuhinje in otroške sobe so postale učilnice, učitelji pa smo se prestavili na računalniške zaslone. Spomladi nas je odločitev o šolanju na daljavo presenetila iz danes na jutri. Vsak po svoje smo se poizkusili znajti v morju vseh informacij, navodil in omejitev, ki jih doslej nismo poznali. Verjetno si niti v sanjah nismo predstavljali, da nas bo kdaj doletelo šolanje na daljavo. Porajalo se je ogromno vprašanj, dilem, mogoče celo dvomov v strokovnost našega dela, nemalokrat tudi občutki nemoči. Kako naj vzpostavim stik z učenci? Ali jim dajem preveč zadolžitve? Kaj storiti z neodzivnimi učenci? Ali so starši preveč obremenjeni s šolskimi obveznostmi? Na kakšen način naj podajam informacije in predstavim vsebine učnih ur? A kot se za učitelje spodobi, ob vseh teh vprašanjih nismo niti za hip pomislili na to, da bi obupali. Vsak po svojih močeh smo iskali možnosti, kako priti do svojih učencev. Splet je preplavilo na stotine gradiv, videoposnetkov in nasvetov. Učitelji smo dokazali, da v težkih časih znamo ostati srčni in solidarni. Ko je prišla novica, da se vračamo v šolo, se je vsem odvalil velik kamen od srca. Šolska realnost je sicer postala precej drugačna – pa vendar, uspešno smo prijadrali do poletnega oddiha.

Po počitnicah smo pogumno zakorakali v novo šolsko leto, predvsem z upanjem, da bomo lahko ostali v učilnicah in šolskih klopeh. Kaj kmalu pa se je izkazalo, da bomo zavoljo solidarnosti do najranjlivejših skupin v naši družbi spet morali za nekaj časa zapreti šolska vrata. Zgodba se ponavlja, a tokrat učitelji šolanja na daljavo ne vidimo več kot nemogočo nalogo. Poznamo več digitalnih orodij in bolj smo večji njihove uporabe. Spomladi je vsak pri sebi izdelal zakladnico gradiv, med katerimi lahko poiščete navdih za nove vsebine. Bogatejši smo za številne izkušnje, ki jih z veseljem delimo s kolegi. Enostavno vemo, da zmoremo.

Učitelji ne štejemo ur, ki jih porabimo za pripravo videorazlag in neštetih gradiv. Ne štejemo popitih skodelic kave, ki nam pomagajo, da ostanemo budni dolgo v noč. Ne štejemo e-poštnih sporočil, ki jih pošljemo v enem dnevu, da lahko uredimo vse tekoče zadeve. Ne štejemo minut (ali celo ur), ki jih po končanem dnevu porabimo za razmislek o vseh možnih stvareh v zvezi s šolo (čeprav že ležimo v postelji pod toplo odejo). Z veseljem pa štejemo stvari, ki nas napajajo z energijo, da lahko opravljamo svoje poslanstvo. Neprecenljivo je veselje učencev, ko se uspejo priključiti videoklicu in po dolgem času vidijo svoje sošolce ter učiteljico. Neprecenljiva so sporočila staršev, v katerih se zahvaljujejo za trud in pohvalijo naše delo. Neprecenljiv je pogovor s kolegi, ki se nemalokrat spremeni v sproščen klepet.

Čar učiteljevanja tudi v teh okoliščinah ostaja enak, le da morajo njegovi žarki prepotovati nekoliko daljše razdalje.«

4. a OŠ »Jožeta Krajca« Rakek Mama Marka Rajjeviča, Karmen Rajjevič:

»Po mojem mnenju šola na daljavo ni primeren način poučevanja, saj kljub vsemu trudu, ki ga učitelji vložijo v pripravo gradiva, otroci ne pridobijo toliko znanja kot v šoli. Poleg tega smatram, da ni v redu, da breme poučevanja preložijo na starše, saj večina otrok v četrtem razredu ne opravi vsega zadanega dela samostojno. Zaradi tega moramo starši, poleg službe in vseh ostalih vsakodnevnih obveznosti, ure in ure presedeti ob otroku in mu razlagati snov ter ga na vse možne načine motivirati, da delo opravi. Za starše je šolanje na daljavo zelo stresno in po mojem mnenju tudi za otroke. Še večja težava se pojavi pri družinah z več otroki, saj pomoč pri šolskem delu traja čez cel dan. Pri nas je največja težava motivacija, saj moram vložiti veliko energije, da otrok kolikor toliko zbrano dela. Moj predlog bi bil, da se šole ne smejo zapirati oziroma se zaprejo samo oddelki, v katerih se pojavi okužba. Vsi ostali pa nujno sodijo v šolo; tako otroci kot učitelji. Skrbi me tudi socializacija otrok, saj otroci za svoj razvoj nujno potrebujejo družbo vrstnikov. Zaradi tega v šolanju na daljavo ne vidim nobenih prednosti, temveč veliko težav in ovir, ki jih moramo starši in otroci vsakodnevno premagovati.«

Mark Rajjevič: »Šolanje na daljavo mi ni všeč. Všeč mi ni zato, ker raje vidim, da me poučuje učiteljica kot starši. Snov razloži veliko bolje. Zelo pogrešam tudi sošolce. Všeč mi je le, da lahko dlje spim in da imam krajšo pot do šole, saj grem samo po stopnicah do svoje sobe. Komaj čakam, da se vrnem nazaj v šolo.«

Učiteljica **Rebeka Škamperle**: »V drugem valu smo bili boljše pripravljene, ampak vseeno z grenkim priokusom. Učitelji smo se zopet poglobili v iskanje novih načinov poučevanja ter skušamo na najboljši način učencem nuditi smernice ter gradiva za usvajanje minimalnega znanja. Vlogo učitelja so v več pogledih bili primorani prevzeti starši, čeprav so mnogi zaposleni in preobremenjeni z drugimi nalogami. Živimo šolo življenja, ki jo bomo prebrodili samo s sodelovanjem ter veliko mero empatije. Upajmo, da se trenutna situacija kaj kmalu izboljša, saj le neposreden stik v šoli nudi varno in spodbudno učno okolje, da o pridobivanju socialnih veščin niti ne govorimo.«

Pogled svetovalne delavke

Tjaša Prudič: »Delo na daljavo je za učence razredne stopnje zagotovo zahtevnejše kot za učence predmetne stopnje. Za učitelje je to obdobje, ko z učenci nimamo neposrednega stika, ne moremo sproti preverjati razumevanja vsebine, prilagajati vsebine glede na predznanje učencev in k njim pristopiti na njim najustreznejši način. Zagotovo pa tega ne zmoremo brez podpore staršev. K delu na daljavo z učenci razredne stopnje se trudimo pristopiti na tak način, da vzpostavimo še boljše komunikacijo s starši, saj so oni tisti, ki svojim otrokom pomagajo, najprej pri tehničnem pristopu k delu (ustrezna opremljenost, ustrezna internetna povezava, ustrezne aplikacije za delo), nato pa so seveda naši pomočniki pri spodbujanju, organizaciji in ne nazadnje pri sledenju snovi. Razredniki so v tem obdobju pristopili do staršev, nekateri izvedli tudi roditeljske sestanke na daljavo in se dogovorili o načinu in vsebini dela, ki naj bi bila v večji meri taka, da bi učenci samostojneje delali in sledili pouku na daljavo. Vsak razrednik se je skupaj s starši in učenci potrudil, v skladu z zmožnostmi, dogovoril za tak način in obseg dela, ki bi ga večina učencev zmogla doseči. Naši načini dela so zelo raznovrstni, od posnetih razlag, videokonferenc s celotnim oddelkom, videokonferenc v manjši skupini do navodil za samostojno delo ... V tem obdobju smo se tudi dogovorili, da je vsak razred dobil dodatnega pomočnika – učitelja. Gre za učitelje podaljšanega bivanja in jutranjega varstva, spremljevalce in učitelje, ki imajo takšno delovno obveznost, ki je trenutno ne morejo opravljati, lahko pa pomagajo vsem tistim, ki ne zmorejo slediti, potrebujejo dodatno razlago, pomoč pri organizaciji, spodbujanju, pri vodenju skozi tehnične ovire, lahko pa le razbremenijo starše. Učitelji pomočniki v dogovoru s starši navežejo kontakt in nudijo individualno oporo. Menim, da se trudimo, da najdemo ravnovesje med vsemi deležniki in tudi vsebino.«

5. a OŠ »Jožeta Krajca« Rakek

Učiteljica **Marina Klačinski**: »Učenci 5. a imajo o delu na daljavo zelo podobno mišljenje, saj v učenju na daljavo vidijo tako prednosti kot slabosti. Prednosti, ki so jih učenci zapisali, so naslednje: delo v lastnem tempu, mir pri učenju, samostojno organiziranje dela, daljši spanec, poslušanje glasbe ob učenju in video učne ure z učitelji. Kljub številnim prednostim pa so učenci našli tudi nekaj slabosti: veliko več porabljenega časa za opravljanje nalog, navodila za delo dobijo zapisana na listu, odsotnost razlage učiteljice (učenci menijo, da je v šoli vse lažje, saj lahko učiteljico kadarkoli prosijo za dodatno pojasnilo), veliko samostojnega dela (ni različnih oblik dela) in pomanjkanje stikov s sošolci.

Učenci so delo svojih učiteljev pohvalili. Menijo, da so učitelji pri podajanju navodil zelo natančni in jasni, navodila pa so ravno dovolj obsežna. Vsi učenci so svoje misli zaključili z isto mislijo, in sicer so zapisali, da pogrešajo svoje sošolce in učitelje ter da si želijo čimprejšnje vrnitve v šolo.

Tudi sama menim, da ima pouk na daljavo svoje prednosti in slabosti. Kljub vsemu ostajam pozitivna in v poučevanju na daljavo vidim nove priložnosti in izzive, ki jih je trenutna situacija postavila pred učitelje. V teh časih moramo učitelji vsakodnevno iskati nove načine razlage vsebin za učence, ohranjanja in vzpostavljanja stikov z učenci, ohranjanja pozitivnega odnosa učencev do šole, iskati različne igre in dejavnosti, ki jih lahko z učenci izvajamo tudi prek videokonferenc. Ob tem moramo misliti tudi na obremenjenost otrok in stiske, do katerih bi pri otrocih lahko prišlo. Pozabiti ne smemo niti na učno šibkejšo učence, ki že v šoli potrebujejo večjo pozornost učiteljev, zdaj pa poleg njihove pomoči pri razumevanju vsebin potrebujejo tudi podporo pri ohranjanju pozitivne učne samopodobe. Hkrati moramo učitelji v času poučevanja na daljavo pogosto stopiti iz svoje cone udobja in se preizkusiti tudi v stvareh, ki so nam tuje. Kot na primer snemanje videoposnetkov z razlago, ki nekaterim učiteljem povzročajo nemalo preglavic, a jih posnamejo, ker vedo, da bodo učenci na ta način vsebine bolje razumeli. Želim si čimprejšnje vrnitve v šolo in srečanja s svojimi učenci, ki jih močno pogrešam, saj video pogovori ne nadomestijo pristnega stika, ki ga lahko učitelji z učenci vzpostavijo v šoli.«

6. a OŠ »Jožeta Krajca« Rakek

Učiteljica **Silvestra Kotar**: »Verjamem, da v teh dneh, ko vsak od nas skuša tako ali drugače ne zgolj preživeti negotovi čas, ampak tudi živeti, se učiti, napredovati, se veseliti in ne nazadnje risati nasmehe na obraze, da resnično premikamo lastne meje mogočega. Odkrivamo in postavljamo nove poti, za katere še leto nazaj ne bi nikoli mislili, da jih bomo potrebovali. Zdaj smo že prepričani, da jih. Toda kot mora vsako novo rojstvo skozi bolečino, je tako tudi s tem. Pri šolanju na daljavo smo bili postavljeni pred neznanko, a smo se pogumno – vsi, učenci, učitelji, starši – podali naprej, čeprav je imel vsak izmed nas lastne dvome, strahove, trenutke nemoči. Jesenski čas smo pričakali boljše pripravljene in okrepljeni z izkušnjami, ob katerih vemo, da ne smemo pustiti na cedilu naših otrok. Šola se je tako preselila v vsak dom, v vsako družino, postala je pomemben del tega intimnega prostora. Marsikje je v tej sredini tudi služba staršev. Kako to vpliva na odnose? Verjetno bo pravi odgovor prinesel čas.

Sama sem učiteljica slovenščine in hkrati mati dveh sinov. Naši dnevi so zelo pestri, včasih celo napeti. Razpeta med službo in družino znotraj lastnega doma. Rada bi pomagala vsem, bila na razpolago vsem, svetovala in razlagala svojim učencem ter sinu tretješolcu. Včasih imam občutek, da postajam kot nekakšna razcepljena oseba. Toda s strpnostjo in zavedanjem, kako pomembno je sodelovanje vseh, nekako zmorem(o).

Moje delo je tako raztegnjeno čez cel dan, saj vem, da me učenci potrebujejo, in to seveda terja svoj davek – časa za družino je bistveno manj. Sin David pa me nato s svojo preprosto otroško modrostjo preseneti, ko reče: »Pojdi k svojim učencem. Njim je težje. Jaz te lahko vprašam kadarkoli. Imam srečo, da je moja mami učiteljica.« Vseeno pa tudi on zelo pogreša »normalno« šolo, prijatelje, vsakodnevno razlago učiteljice. »Edina pozitivna stran je, da smo doma, ker doma je najlepše,« še zaključil David, hkrati pa priznava, da si želi čim prej nazaj v šolo, četudi so mu videosrečanja na moč zanimiva.

Podobno razmišljajo tudi »moji« učenci iz 6. a OŠ »Jožeta Krajca« Rakek, ki sem jim razredničarka. »Če torej strmemo, vse ima svoje prednosti in slabosti. Poskusimo ohraniti to pozitivno naravnost, ki veje iz otrok. Išči mo dobre, lepe zgodbe, navdušujmo drug drugega z dobrim lastnim zgledom. In otroci nam bodo sledili!«

Marija Radič: »Šola na daljavo se mi zdi, da mi bo pustila manj znanja. Sprejemem to, da moramo delati na daljavo, in skušam ves čas gledati na pozitivno stran. Čeprav sem rajši v šoli, mi šola na daljavo ne dela veliko težav. Spremenila ne bi ničesar, ker se mi zdi čisto v redu.«

Moja Ivančič: »Meni se zdi v redu. Všeč mi je, da nimamo ne preveč in ne premalo videokonferenc.«

Tia Jamšek: »Šola na daljavo se mi zdi v redu, čeprav sem rajši v šoli, saj se lahko družim s prijatelji. Všeč mi je, ker imamo videokonference in nam tam učitelji razložijo snov. Spremenila ne bi ničesar, saj je v redu, ker učitelji dajejo dovolj jasna navodila.«

Tia Strohsack: »Šola na daljavo se mi zdi v redu. Všeč mi je, ker je več videokonferenc kot prejšnje leto. Čeprav mi je boljše v šoli, mi je na daljavo tudi dobro. Zdi se mi, da se učiteljice zelo potrudijo.«

Brina Šivec: »Delo na daljavo se mi zdi super. Všeč mi je, ko pri videokonferencah lahko spet vidim učiteljice. Upam, da se te razmere kmalu poboljšajo, da gremo lahko spet v šolo.«

Lina Vitič: »Šola na daljavo se mi zdi dobra rešitev za nadaljevanje učenja. Vendar ima dve slabosti: zaradi vse te domače naloge nimamo časa za učenje. Ko smo hodili v dejansko šolo, smo vse delali sproti, zdaj pa ne, zato mi to ni preveč všeč; v šoli pa smo imeli tudi vsakodnevno razlago od učiteljice – če česa nisi razumel, ti je učiteljica takoj povedala, zdaj pa to ni možno, razen če ji pišeš in se strinja za pogovor.«

Lev Likar Knavs: »Šola na daljavo mi ni všeč, saj je težje slediti pouku, ni dovolj dobrih razlag, ne delamo sproti. Všeč pa mi je, da se naučimo uporabljati tehnologijo.«

Razmišljanje ravnateljice

Mag. Anita Knez: »Večina staršev je z odzivnostjo in trudom učiteljev na razredni stopnji zelo zadovoljna. Starši sicer predlagajo, da bi se videokonference sklicevale znotraj manjših skupin, za krajši čas, večkrat na teden. Poleg tega ugotavljajo, da so posnete razlage učencem v veliko pomoč, prav tako dobro sodelovanje med učitelji. V tem času prek različnih kanalov preverjamo stališča staršev po oddelkih (ankete, zapisana mnenja po oddelkih, seja sveta staršev), saj menimo, da so ravno starši veliki pomočniki otrokom in učiteljem na razredni stopnji. Učenci prve triade pouka na daljavo nikakor ne zmorejo sami, zato se trudimo upoštevati tudi predloge staršev. Tako s stališča učiteljev, učencev in staršev je delo na daljavo na razredni stopnji veliko zahtevnejše, saj so učenci manj samostojni in potrebujejo veliko spodbude, pomoči in usmerjanja. Na višji stopnji so morda starši manj obremenjeni, vendar se pojavijo lahko povsem drugačne težave – nemotivacija za delo, težave s samoorganizacijo, sprotnim delom, nespoštovanje spletnega bontona itd. Nekateri učenci so do pouka na daljavo zelo odgovorni, drugi spet iščejo izgovore. Na predmetni stopnji ugotavljamo, da so si tudi starši med seboj zelo različni, saj se izkazuje, da znotraj istega oddelka nekateri predlagajo večje število videokonferenc, drugi pa bi zaradi številnih obveznosti s šolskim delom zaključili že prej. Kljub vsem preizkušnjam, s katerimi se spopadamo, ocenjujem, da smo pri delu v trenutnih razmerah uspešni, trudimo se vzdrževati stik z vsemi učenci naše šole, povezujemo se s starši, učitelji pa so kljub velikim obremenitvam zelo predani svojemu poslanstvu.«

Dejan Korošec

Dejan Korošec je svojo balinarsko pot pričel na Rakeku, ko je kot dvanajstletnik sodeloval pri ustanovitvi Balinarskega društva Tičnica, pomagal pri gradnji balinišča in se tudi sam seznanil s tem športom. Sprva v nižji ligi, že pri šestnajstih letih pa v prvi slovenski članski ligi (zdaj Superligi) za postojnski klub, kjer je tekmoval enajst let. Po nekajletnem premoru po rojstvu hčerke je znova začel s tekmovalnim balinanjem, takrat v Ljubljani, trenutno pa tekmuje za klub Marjetica Koper.

Kdo te je navdušil za balinanje in kdaj?

Z balinanjem sem začel povsem naključno, ko so pričeli graditi balinišče na obrobju našega naselja. Iz radovednosti smo večkrat prišli gledat, kaj delajo, in tudi pomagali pri gradnji. Prvi začetki na novih igriščih so bili zelo zanimivi, saj nam je bil šport povsem neznan in nismo poznali pravil. Moj prvi trener je bil **Jože Truden**. Spominjam se, kako je bil vesel in zagret pri tem, da spoznamo ta šport, in verjel je v to, da bomo nekoč lahko postali dobri športniki. Po nekaj letih pa me je poklical **Pavle Švara** iz Postojne in tako se je začela moja kariera balinarja.

S katerimi športi si se poleg balinanja še ukvarjal?

Šport je v naši družini prisoten že od malega. Kot otrok sem začel s smučanjem in namiznim tenisom. Ker sem bil otrok, ki ni znal biti na mestu, sem poleg tega igral še nogomet. Ob koncu osnovne šole sem se pozimi navdušil nad smučarskimi skoki in bil nekaj let navdušen skakalec. Lahko se pohvalim, da sem treniral s svetovnim prvakom **Rokom Benkovičem** v klubu Mengeš. Ta šport mi je bil resnično pri srcu, a prišli so padci in poškodbe in po nekaj letih sem prenehal s skakanjem.

V mojih zrelejših letih mi je najbolj pri srcu kolesarjenje. Tu najdem svoj mir. Uživam v trenutkih, ko iz sebe povlečem vse atome moči. Všeč mi je občutek, ko si zadaš nek cilj in ga izpelješ. Na kolesu sem imel že nekaj izzivov. Pred leti sem se odločil pripraviti dobrodelni kolesarski podvig, v enem dnevu prekolesariti diagonalo po Sloveniji in zbrati čim več denarja za malo punčko, ki je bila na vozičku. Še vedno imam dres in zapisano število kilometrov 374. Večkrat se spomnim na tisti dan; to ti daje neko pozitivno moč. Letos pa sem prišel na idejo, kako bi pomagal pri promociji balinanja, in prišlo je do realizacije dogodka Balinarji kolesarimo. V oktobru smo v dveh dneh prekolesarili razdaljo med vsemi desetimi klubi,

ki naj bi letos nastopali v slovenski Superligi. Prekolesarili smo okoli 350 km.

Pri balinanju večina pomisli na družabno igro, ki se jo radi igramo na piknikih. Katere so podobnosti in razlike med tekmovalnim in rekreativnim balinanjem?

(Smeh.) Ja vedno pridemo do tega vprašanja, ko je govora o balinanju. V mladih letih nikoli nisem ravno izpostavljal tega, da balinam. Priznam, raje sem povedal, da igram košarko. Razlike so in niso velike. V balinanju je precej pravil, ki se jih moramo držati. Pri tem športu je pomembno imeti dobre živce, dobro taktiko igranja in tudi precej moči. Igralni čas ene igre je uro in pol. V tem času sta zelo pomembni pripravljenost in koncentracija. Poleg klasičnih iger so še tehnične discipline, hitrostno izbijanje, štafetno izbijanje, natančno izbijanje. Sam sem bil vedno »tekač«, moji najljubši disciplini sta hitrostno izbijanje in

štafeta, pri hitrostnem izbijanju sem bil na članskem državnem prvenstvu tudi dvakrat četrti, imam pa tudi dve bronasti medalji v igri dvojic – prvo sem osvojil pred tremi leti, drugo pa letos.

Katere veščine mora imeti dober balinar? Kdo lahko to postane? Tudi starostni razpon balinarjev – ta je najbrž večji kot pri drugih športih?

Dobra stvar balinanja je, da se s tem športom lahko prične ukvarjati kdorkoli. Mladi, manj mladi ali pa starejši ljudje, ki jim to lahko postane prijetno druženje in lepa rekreacija. Mlade poskušamo pritegniti za ta šport že v začetku osnovne šole. Možnost uspeti v balinanju je veliko večja kot pa postati vrhunski smučar. Potrebujemo le krogle, športne copate in dobro voljo. Otrokom želimo ta šport približati v začetku prek igre in z osnovami. Ob tem počasi spoznavajo tudi pravila in tehniko. Opažam, da se z balinanjem lahko precej popravijo motorične sposobnosti otroka.

Predavanje invalida in športnega plavalca Darka Đurića

📍 Urška Lužar 📷 osebni arhiv Darka Đurića

16. novembra smo v Osnovni šoli »Jožeta Krajca« Rakek v okviru Erasmus+ projekta za učence od 6. do 9. razreda organizirali predavanje **Darka Đurića**, športnika invalida. Predavanje je v okviru trenutnih omejitev potekalo na daljavo v obliki videokonference, kar nam je predstavljalo izziv, saj je bilo vključenih več kot 120 poslušalcev. V eni šolski uri nam je Darko zelo doživeto in priljudno pripovedoval o svojem življenju, ki je bilo vse prej kot enostavno. Kot otroka, ki se je zaradi genske napake rodil brez treh udov, ga je v rejo pred skoraj 30 leti vzela kmečka družina iz Gorenjske. Skupaj s še štirimi »sorojenci« mu je privzgojila dovolj vztrajnosti, motivacije, moči za različna opravila, predvsem pa zmožnost videti različne poti v življenju – kljub omejitvam. Pri desetih letih je bil »potisnjen« v vodo in je zaplaval ter nato začel trenirati plavanje. Že nekaj let pozneje je osvojil številne nagrade. Leta 2013 je v Montrealu osvojil dvakratni naslov svetovnega prvaka v plavanju med športniki invalidi, leta 2018 je v Dublinu postal še evropski prvak na 50 m prosto, na 200 m prosto pa je osvojil bronasto odličje. Decembra 2019 je v 25-metrskem bazenu izboljšal tudi svetovni rekord na 50 m delfin. Letos je zaključil svojo športno kariero, občasno se ukvarja le še s sedečo odbojko. Darko nam je v teh negotovih in včasih utesnenih časih dal veliko pozitivnosti, motivacije in vztrajnosti. Njegova zgodba potrjuje, da se vse da, če se hoče. Povedal je, da včasih pač moramo biti »potisnjeni« v vodo, da splavamo – za primer, ko se učenci bojijo govoriti v tujem jeziku ali leteti v drugo državo – ter da se vztrajnost in trud na koncu vedno izplačata. Ne glede na vse pa trdi, naj vsak sprejme in ceni sebe, svojo drugačnost in talente, da lahko kljubuje (včasih krutemu) svetu, in se »udarcem« raje le nasmehne. ■

CD-SIS-X, Cerkniško društvo strelk in strelcev

📷 arhiv društva

29. državno prvenstvo v streljanju z zračnim orožjem za mlajše kategorije, Črenšovci, 19. in 20. september 2020.

1. Neža Zigmund: državna prvakinja, kategorija starejše deklice, posamezno, s serijsko zračno puško.

2. Taj Majcen, Jan Petrič in Kristjan Vončina, podprvaki ekipno, s standard zračno puško, v kategoriji starejši dečki. ■

In memoriam: Miroslav Steržaj (1933–2020)

Pred dobrimi štirimi leti, 19. maja 2016, smo imeli v knjižnici na Rakeku Večer z Miroslavom Steržajem. Bil je prvi gost večerov, ki jih prirejata Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica, Enota Ivana Matičiča Rakek, in Društvo upokojencev Rakek.

Marsikaj zanimivega nam je povedal iz svojega bogatega gospodarskega, kulturnega, političnega in športnega udejstvovanja; lahko smo se le čudili, kako je lahko v vsako tako raznoliko dejavnost vložil toliko energije in jo opravljal profesionalno.

Rojen je bil 28. februarja 1933 na Rakeku, očetu Janezu, ki je bil železničar, in materi Ivani, ki je bila, kot je bil takrat običaj, gospodinja. Živeli so skromno, oče je v prostem času postavljal keglje na bližnjem kegljišču pri Gostilni Mlakar. Ko je Miroslav malo odrasel, se je tega posla lotil tudi sam. Tako se je prvič srečal s keglji; tu pa tam je tudi sam zalučal kako kroglo. Tudi med šolanjem na srednji ekonomski šoli v Ljubljani je postavljal keglje obrtnikom in si z zaslužkom plačeval internat.

Miroslav Steržaj (© arhiv Franca Perka)

Po končani ljudski šoli na Rakeku je obiskoval nižjo gimnazijo v Logatcu, od tu je odšel na ekonomsko srednjo šolo v Ljubljano in jo uspešno zaključil leta 1950. Kratek čas je bil zaposlen v Postojni, pa je dobil dekret in se kot 17-letni fant podal na drugi konec Slovenije – v Ljutomer. V tajništvu za notranje zadeve je postal finančni manipulant. V Ljutomeru se je vključil v nogometni in kegljaški klub. Po odsluženju vojaščini leta 1953 je začel resno trenirati kegljanje. Že 1955. leta se je uvrstil v državno reprezentanco in ji ostal zvest 30 let, vse do leta 1984.

Ko se je vrnil iz Jugoslovanske ljudske armade (JLA), je postal finančni inšpektor na Ljutomerskem okraju, od leta 1955 naprej je bil dvanajst let komercialni direktor, potem pa od 1967 do upokojitve leta 1993 direktor Mlekoprometa Ljutomer. V 26-letnem direktorovanju so posodobili mlekarno, proizvedli še danes znani sir ljutomerski ementalec, trdi sir Zbrinc in topljeni sir Slovenka. Povedal nam je, da je

Rakek. Steržajeva družina: oče in mama s hčerkama in sinovi. Miroslav na skrajni desni. (© arhiv Franca Perka)

ponosen na svoje delo v ljutomerski mlekarni, da je tvorno sodeloval z delavci in sindikati, da so redno dobivali plače, redno plačevali mleko kmetom, še posebej pa je ponosen na to, da tovarna še danes uspešno deluje. Ob delu je tudi študiral in v rednem roku (1964–1968) dokončal študij na Višji pravni šoli v Mariboru.

Miroslavu Steržaju tudi kultura ni bila tuja. Leta 1965 je bil soustanovitelj Ljutomerskega okteta in bil njegov redni član 45 let, od leta 2004 do 2017 tudi predsednik Kulturnega društva Ivan Kaučič v Ljutomeru. Miroslav je dobil zlato Gallusovo značko.

Vedel je, da mora kot gospodarstvenik delovati tudi v politiki, vendar samo kot neprofesionalec. Naj omenimo le, da je bil od 1988 do 1991 predsednik ljutomerske občine, od 1992 do 1997 pa član Državnega sveta Republike Slovenije.

Pa si na kratko pogledimo še njegovo športno pot. Na evropskih in svetovnih prvenstvih je osvojil 17 medalj. Skupaj sedem zlatih: dve posamezno (1964, 1968); eno v paru z Rakovčanom Francem Mlakarjem (1964); štiri z jugoslovansko državno ekipo (1957, 1959, 1964, 1976); pet srebrnih medalj: tri v paru (1968, 1974, 1976); dve z jugoslovansko državno ekipo (1958, 1960). Pet bronastih medalj je dobil z jugoslovansko državno reprezentanco (1966, 1972, 1974, 1980, 1984). Največji športni uspeh je doživel na evropskem prvenstvu v Budimpešti leta 1964, ko je dobil kar tri zlate medalje – kot posameznik, v paru z Rakovčanom Francem

16. maja 2016 v rakovski knjižnici. Po zaključku nas je pogostil z ljutomerskim ementalcem, nam še zapel in nazdravil. (© arhiv Franca Perka)

Mlakarjem in ekipno z državno reprezentanco. V bogati karieri je dosegel tudi tri svetovne rekorde, sedemkrat je bil razglašen za najboljšega kegljača, leta 1978 pa je bil izbran za športnika desetletja v takratni Jugoslaviji, kjer je bil kar trinajstkrat državni prvak.

Leta 1968 je dobil za športne uspehe Bloudkovo nagrado, leta 2012 pa je bil sprejet v Hram slovenskih športnih junakov.

Povedal je, da moraš imeti za kegljanje talent – občutek, zahteva pa tudi veliko trdega dela, sam je opravil od 800 do 1000 lučajev na teden in to poleg službe. Kar trije Rakovčani so bili v tem obdobju v državni reprezentanci: Miroslav Steržaj, Franc Mlakar in Leo Grom, vsi so se tja uvrstili po izbirnih tekmovanjih.

Na vprašanje, kaj od številnih priznanj, nagrad in medalj bi postavil na prva mesta, smo poslušalci dobili kar malo presenetljiv odgovor. Na prvo mesto je postavil Bloudkovo nagrado (1968), na drugo mesto nagrado Gospodarske zbornice (1981) in na tretje mesto izvolitev za častnega občana občine Ljutomer (2003).

Iz športnega tekmovanja pa mu je najbolj ostalo v spominu zadnje svetovno prvenstvo, ki se ga je udeležil leta 1984 v Ljubljani. »Vsi so pričakovali medalje, pa nam ni šlo, tudi državna reprezentanca Jugoslavije je bila pred mojimi lučaji oddaljena od medalje. Kot zadnji tekmovalc sem reševal čast in z dobrimi živci in lučaji pripeljal Jugoslavijo do bronaste medalje,« je povedal v knjižnici.

Miroslav Steržaj v elementu (© arhiv Franca Perka)

Avtor in fotograf: Miro Mlinar

Še dobro, da imamo Slivnico

Naj mi oprostijo tisti, ki obiskujejo Veliko Špičko in Javornike, vendar je Slivnica primarni hrib v naši občini po več kategorijah. Po obisku je gotovo daleč pred drugimi, posebna je zaradi svoje konfiguracije in umeščenosti v prostor, zato pa nudi prečudovite razglede.

V času epidemije ter zaprtosti v občinske meje so naši hribi, ki nas obkrožajo, pravo zdravilo. Sončni in topli dnevi so več kot dobrodošli, da nas zvabijo iz zaprtih prostorov v naravo. Težko je presojati o stroki, vendar sodim, da je pohodništvo, za naše občane pa vzpon na Slivnico, prava rešitev za krepitev imunskega sistema in psihične stabilnosti.

V času šolskih počitnic, tudi podaljšanih, je bilo pravo veselje srečevati povečano udeležbo otrok in mladostnikov, tako posamično kot v manjših skupinah. Še več je družinskega pohodništva, med najmlajšimi je veliko tistih, ki prvič prestopijo višinsko mejo 1000 metrov in naredijo prve korake v svet planinstva.

Na nekaterih ključnih točkah sta dva šolarja, člana Planinskega društva (PD) Cerknica, sodelovala pri čiščenju – pri »šporhetu« in pred klopjo na razgledišču pod Gradiščem. PD Cerknica, odsek za pota, si že leta prizadeva za zmanjšanje števila poti od sedla nad Gradiščem do Doma na Slivnici. Slivnica je namreč precej »ranjena«, erozija je naredila svoje in nastalo je več globokih kanalov na dveh pobočjih, po katerih poteka direkten vzpon po strmini.

Urejenih poti, ki so v pristojnosti PD Cerknica in jih ta ureja po standardih Planinske zveze Slovenije, nekateri ne sprejmejo; zatekajo se k vandalizmu in uničevanju žiga, skrinjice, vpisne knjige in markacij. Po nepotrebnem se delajo bližnjice, kar potrjujejo na novo odprte steze, druga poleg druge. Prav zanimi-

vo bi bilo, če bi uveljavljali Zakon o planinskih poteh in planinski red, kot je na Slovaškem. V Tatrah namreč varnostniki kaznujejo vsako hojo izven poti z globo tudi do 250 evrov. Naš nivo kulture pohodništva je še vedno na nizki ravni. Med ljudmi ni zavedanja, da si vse v naravi izposojamo od prihodnjih rodov.

Za povečan obisk je gotovo zaslužen tudi nov oskrbnik doma, ki prijazno sprejme vse pohodnike – ne glede, ali v domu naročijo le čaj ali več.

Pred kratkim je bila na Občini Cerknica vložena pobuda za opremljenost – oplemenitenje glavne poti na Slivnico, ki je bila sprejeta z razumevanjem, in že potekajo priprave za oblikovanje odbora z več deležniki. Večletna ideja je, da se ta pot opremi s klopmi na počivališčih in enotno informacijsko tablo. Prva je klop na počivališču, razgledna točka pod Gradiščem, druga točka je sredina poti Cerknica–vrh Slivnice (pri »šporhetu«), kjer bi stali klop in informacijska tabla, na kateri bi predstavili floro in favno ter zgodovino Rapalske meje in Rupnikovo linijo, tretja točka pa bi bila na razglednem pobočju, na sredini poti Štale–Dom na Slivnici, kjer sta nekoč že stali dve klopi.

V bližnji prihodnosti je pričakovati, da bo PD Cerknica, odsek za pota, podalo oceno o stanju planinske poti in načrt za ureditev. Potreben bo večji poseg na področju sanacije uničenih poti. Ocenjujemo, da planinsko društvo samo tega ne bo zmoglo, zato bo potrebovalo širšo pomoč. Verjamem, da se bo ob dobro pripravljenem projektu vključila tudi lokalna skupnost. Mogoče bomo nekoč imeli »naj planinsko pot« v Sloveniji?

Akcijska jesen in zima • Akcija jesen in zima • Akcija jesen in zima

AQUAPEEL / - 20 €

NEGA OBRAZA / 60 min
GRATIS izdelek Bleu & Marine po izbiri

COOLIFTING ANTI AGE / 47 €
 v pol ure -10 let / s kratko nego obraza

TERAPEVTSKA MASAŽA HRBTA / 30 €
 25 min + savna 2 uri / 1 oseba

KERATINSKO VIHANJE TREPALNIC / 38 €

KEMIČNI PILING DERMACEUTIC / -10 €

MADERO TERAPIJA / 200 €
 10 x 30 min

PODALJŠEVANJE TREPALNIC / 49 €

LASERSKO ODSTRANJEVANJE DLACIC 6 obiskov + 1x GRATIS

GELISH LAKIRANJE ROK / -15 %

DEPILACIJA / VOSEK ALI SLADKOR
 2+1 GRATIS najcenejši predel

SAVNA 10 obiskov / - 20 %

Oblikovanje telesa:
KAVITACIJA, VACUSLIM, LIPO LASER, CRYOTERAPIJA, MADEROTERAPIJA / -15 %
 6 obiskov + GRATIS telovadba z Andrejo (individualno ali skupinsko)

Savne in kozmetične storitve
SVAROG

031 549 385
www.andifit-svarog.si

KUPONČEK 7€
 pri nakupu nad 50 €

Rihlar d.o.o. Parizarska 20, 1380 Cerknica
 andifit.poddobnik@gmail.com

Avtorica in fotografinja: Štefka Šebalj Mikše

Pohod na Vinji vrh in Veliko Špičko

V dneh epidemije si vsakdan lahko popestrimo z malo daljšim pohodom po območju naše občine. Obiščemo Vinji vrh (984 m) in Veliko Špičko (955 m). Pohod lahko pričnemo v Cerknici in se čez Kamno gorico podamo proti Begunjam pri Cerknici, v začetku kraja pa zavijemo levo na kolovozno pot.

Po tej poti, med Begunjskimi senožetmi, nadaljujemo do gozdne ceste, ki vodi iz Begunj proti Rakeku. Nekaj korakov levo in že smo na poljski poti, ki nas povede do Bezuljaka. Pri kapelici se prične Notranjska planinska pot, ki vodi na Vinji vrh. Označena pot je speljana po cesti, zato je dobro že na koncu vasi stopiti desno, na kolovoz. Nato kmalu prispemo na pohodniško pot Po medvedovih stopinjah, ki nas do Dobca vodi po prijetnih stezicah. V Dobcu kmalu krenemo proti Vinjemu vrhu. Vzpenjamo se po Vinjevrških senožetih. Označena pot ne vodi do vrha Vinjega vrha, le obhodimo ga. Pred lovskim krmiščem, pri oznaki za Pokojišče, krenemo desno na neoznačeno pot in po približno 300 m pridemo na evropsko pešpot E7. Tu desno sledimo oznakam proti Kožljeku oziroma po E7 nadaljujemo skoraj do Stražišča.

Pred Stražiščem zavijemo desno, na kolovoz, nekoliko višje pa nas markacije povedejo na vrh Velike Špičke. Po sestopu z vrha se spet usmerimo na pot Po medvedovih stopinjah in nadaljujemo do Kožljeka. Postanemo pri kapelici, ki spominja na čase kuge. Nadaljujemo v Bezuljak, pri cerkvi zapustimo označeno pot in se podamo navzdol, proti poti pristopa in nazaj do Cerknice.

Opisano pot v dolžini 23,5 km prehodimo v približno sedmih urah. Iz opisanega predloga je razvidno, kako lahko povežemo neoznačene, pohodniške in planinske poti, po svoji izbiri pa lahko prilagodimo tudi izhodišče.

Nič zato, če vam pohoda ne bo uspelo osvojiti letos, lahko ga opravite tudi v prihodnjem letu. Planinsko društvo Cerknica vam v prihajajočem letu 2021 želi obilo prijetnih pohodov, varen korak ter srečno pot.

www.lekarnaljubljana.si
Veljavnost od 26. 11. 2020 do 18. 1. 2021

ZDRAVO

in odgovorno v leto 2021

izbrano iz kataloga ugodnosti

LOKALNI ANTISEPTIK V PRŠILU

50 ml
Izdelano v Galenskem laboratoriju Lekarne Ljubljana

redna cena: 3,87 €
cena s Kartico zvestobe

3,10 € + 1 POPUST: 20%

MATIČNI MLEČEK 750 MG

10 PLASTENK PO 15 ml

redna cena: 13,93 €
cena s Kartico zvestobe

11,14 € + 3 POPUST: 20%

NAHRBTNIK MALČEK

IZDELANO IZ NEOPRENA,
VELIKOST 34 cm

redna cena: 14,89 €
cena s Kartico zvestobe

8,93 € + 2 POPUST: 40%

SKODELICA S POTISKOM ČIPKE

420 ml

redna cena: 6,99 €
cena s Kartico zvestobe

3,50 € + 1 POPUST: 50%

DOMAČA ZELIŠČNA GREŃČICA NEKOČ IN DANES

220 g
Izdelano v Galenskem laboratoriju Lekarne Ljubljana

redna cena: 13,18 €
cena s Kartico zvestobe

9,23 € + 2 POPUST: 30%

MAZILO ZA USTNICE

5 ml
Izdelano v Galenskem laboratoriju Lekarne Ljubljana

redna cena: 2,54 €
cena s Kartico zvestobe

1,27 € + 1 POPUST: 50%

Za več informacij prelistajte nov **katalog ugodnosti** ali nas pokličite **080 71 17!**

Cene s popustom iz ZDRAVO - kataloga ugodnosti veljajo v enotah Lekarne Ljubljana, specializiranih prodajalnih LI. VIVA (v okviru razpoložljivega asortimana) in v Spletni Lekarni Ljubljana na www.lekarnaljubljana.si izključno ob predložitvi Kartice zvestobe Lekarne Ljubljana ter zahtevanega števila jabolk zvestobe, sicer veljajo redne cene. Slike so simbolične, popusti se ne seštevajo. Ponudba velja od 26. 11. 2020 do 18. 1. 2021 oz. do prodaje zalog.

Tematska pešpot Drvošec

Sprehajalna pot Drvošec je bila dokončana šele konec avgusta, tri mesece pozneje, pa se s strani Turistične zveze Slovenije že ponaša z nazivom najboljše tematske poti v državi.

Poteka od požiralnikov Rešeto na Cerkniškem jezeru in se zaključi v Mlakavih dolinah, približno pol kilometra od mostu pred vasjo Otok. Večinoma teče skozi gozd in je s svojo dolžino 3,7 km (v eno smer) primerna za vsakogar. Kažipoti s simbolom bobnarice obiskovalce usmerjajo

stran od zasebnih parcel in makadamske ceste Dolenje Jezero–Otok. Pot skozi neokrnjeno naravo popestrijo številne informacijske in didaktične točke, najdragocenejši pa so razgledi z opazovalnic Kuharca in Klejni vrh ter z desetmetrskega razglednega stolpa Otočec.

Prehranjevalni splet. Pogledajte skozi luknjice na posameznem stebru in spoznajte, s kom se prehranjuje bitje, katerega slika je na njem. (📷 Janja Mihelčič)

Takoj na začetku vas na štirih stebrih pričakajo vrtljive kocke, ki s kratkimi zanimivimi informacijami in fotografijami predstavljajo štiri letne čase na Cerkniškem jezeru. (📷 Eva Kobe)

Na tablah pahljač »Slivnica« in »Javorniki«, kjer ob pogledu v eno in drugo smer vidite oba hriba, preberete nekaj informacij o njiju in se spomnite legende o nastanku jezera. (📷 Eva Kobe)

Prva opazovalnica ptic na poti je Kuharca, kot vse na tej poti poimenovana z ledinskim imenom kraja, kjer stoji. Od nje se je treba po delčku iste poti vrniti na pot Drvošec in skozi gozd kreniti proti Godeševemu lazu, pred katerim vidite medveda, volka, risa, polha in kozačo. (📷 Janja Mihelčič)

Informacijska točka volk je sestavljena iz železne silhete volka in stebrov, ki izvirno predstavijo volčjo družino in njene zakonitosti. Med drugim izveste, da volk med lovom naenkrat prepotuje med 40 in 70 kilometrov. (📷 Janja Mihelčič)

Informativna tabla ris je zasnovana kot otroško plezalo. Tu izveste, da je ris zaradi dejavnosti človeka več kot tisočkrat bolj nagnjen k izumrtju, kot bi bil zaradi naravnih procesov. (📷 Janja Mihelčič)

Da pridete do razglednega stolpa Otočec, morate nekoliko skreniti s poti, usmeri vas kažipot. To je 9,6 metra visoka lesena konstrukcija, ki vas po polžastih stopnicah vodi mimo tabel s podobami jezerskih ptic. Te lahko ugledate z vrha, sploh, če imate daljnogled. (📷 Eva Kobe)

Ko se spet vrnete na glavno gozdno pot, pridete do Pocinovega laza, kjer naletite na stebre, ki ponazarjajo domače in tujerodne (invazivne) živalske in rastlinske vrste v parku. Malo naprej je kraška vrtača, v kateri, ko je polna vode, mrgoli sicer izumirajočih dvoživk – velikih pupkov. (📷 Eva Kobe)

Ob opazovalnici ptic Klejni vrh je učilnica v naravi – več klopi, nameščenih v krogu –, ki jo šole iz vse Slovenije pogosto uporabijo med naravoslovnimi dnevi, preživetimi v Notranjskem parku. (📷 Eva Kobe)

Pot se po slabih štirih kilometrih zaključuje v Mlakavih dolinah, s klopco za počitek in velikim zemljevidom vseh dosedanjih posegov v Cerknjsko jezero (zemljevid je tik pred zaključkom izdelave). (📷 Eva Kobe)

Večanje življenjskega prostora za redke ptice Cerkniškega jezera

📷 Izak Hribar Meden

Notranjski park si je v okviru projekta Kras.Re.Vita, ki ga sofinancirata Evropski sklad za regionalni razvoj in Republika Slovenija, tudi vse leto 2020 prizadeval za ohranitev in izboljšanje življenjskih prostorov za dve redki ptici – kosca (*Crex crex*) in pisano penico (*Sylvia nisoria*). Na območju Dolenjskih in Martinjskih Blat, Dujc, Laz ter Gorenjega Jezera je potekalo ročno čiščenje lesene zarasti na skupno več kot 24 zemljiščih površine 6,8 hektara. Preostala v projektu kupljena zemljišča – več kot 60 hektarjev – bo prihodnje leto mogoče očistiti s traktorskim mulčenjem in košnjo. Življenjska prostora obeh selivk sta zaradi intenzivnega zaraščanja Cerkniškega jezera v drastičnem izginjanju, naši terenski delavci pa se zadnja leta uspešno borijo proti temu. ■

Cerkniško jezero, vsak ima svojo zgodbo

📷 arhiv NRP

Izšel je nov kratek film v okviru okoljevarstvenega projekta LIFE Stržen. Njegova tema je nastajanje nove infrastrukture ob Cerkniskem jezeru. V filmčku nastopa Jezerka **Katarina Braniselj**, znana tudi kot TV-voditeljica in novinarka. Obuja spomine na jezero v času svojega otroštva, ko so na jezeru še pasli krave. Danes je na jezeru marsikaj drugače, a kot meni Katarina, »v pravi smeri za domačine«. Filmček je pod naslovom »Cerkniško jezero, vsak ima svojo zgodbo« na ogled na Youtube kanalu Notranjskega parka, na spletni strani www.life.notranjski-park.si ter na družbenih omrežjih. Po filmih Neprijetne skrivnosti Cerkniskega jezera in Ptice Cerkniskega jezera je to že tretji po vrsti. Njihov namen je skozi zgodbe domačinov ozaveščati o pomenu neprecenljive narave in javnost seznanjati z delom NRP. Četrty filmček bo posvečen obnovi vodotoka Stržena in bo objavljen konec leta 2021. ■

Nova številka biltena Iz tršce je tu

📷 arhiv NRP

V novi, že sedmi številki biltena Iz tršce lahko med drugim berete o sodelovanju med parkom in prodornimi domačini; kako se nam je spet izmuznila pregnana bobnarica in kako smo se lotili težkega izziva ohraniti v ravnovesju tehtnico z varovanjem narave na eni in krepitvijo turistične ponudbe na drugi strani. Pa o tem, da so mediji letos o nas poročali že več kot stokrat. V intervjuju z redarjem izveste,

kateri prekrški so bili letošnje poletje ob jezeru najpogostejši. Pišemo tudi o tem, ali bo res kmalu tlakovana cesta Dolenje Jezero–Otok ter kako bosta park in občina preprečila, da bi obnavalu turistov postali drugi Bled.

Bilten, ki ga park izdaja s finančno pomočjo projekta LIFE Stržen, dvakrat na leto brezplačno prejme vsako gospodinjstvo občine Cerknica. ■

DOBROTE IZ DOMAČEGA KRAVJEGA MLEKA

Kmetija MIHELČIČ

Domači sir, jogurt, skuta, maslo, kruh, rezanci, sirovi štruklji in še marsikaj.

NA CERKNIŠKI TRŽNICI
VSako SREDO MED 9.00 IN 12.00
TER VSako SOBOTO MED 8.00 IN 12.00.

VSak DAN SVEŽE MLEKO IZ MLEKOMATA NA TRŽNICI!

031 632 543

[kmetija.mihelcic](https://www.facebook.com/kmetija.mihelcic)

KMETIJA MIHELČIČ, GRAHODOVO 20, 1384 GRAHODOV

Avtorji: Jernej Javornik, Vesna Oražem in Dejan Putrle Fotografiji: arhiv Zavoda za gozdove Slovenije

Medovarna ohišja

V okviru projekta Carnivora Dinarica smo na Zavodu za gozdove Slovenije v sodelovanju z Občino Cerknica, Notranjskim regijskim parkom, Centrom šolskih in obšolskih dejavnosti (CŠOD) Rak ter Javnim podjetjem Komunala Cerknica v naselju Dolenje Jezero ter pri CŠOD Rak postavili medovarna ohišja za smetnjake.

Ohišja so zasnovana tako, da medvedom preprečujejo dostop do smeti. Medvedi so priložnostni vsejedi in s svojim ostrim vonjem hitro najdejo hrano ter si hkrati zapomnijo, kje so hrano našli. V smetnjakih in kompostnikih se pogosto znajdejo ostanki naše hrane, kar privablja medvede. Medved, ki bo večkrat našel hrano v smeteh ali kompostnikih, se bo vračal znova in znova. Sčasoma bo izgubil tudi priučen strah pred ljudmi. Takšen medved se bo z namenom, da bi našel hrano, lahko začel gibati po naseljih in povzročati škodo. Potencialno bi lahko postal nevaren za ljudi. Da bi preprečili razvoj takšnega problematičnega vedenja, je nujno,

Medovarna ohišja v naselju Dolenje Jezero

Medovarna ohišja za smetnjake pri CŠOD Rak

da medvedom preprečimo dostop do smeti z medovarnimi ohišji za smetnjake, kakršne smo postavili. Medovarna ohišja pa so učinkovita zgolj ob pravilni uporabi, zato naprošamo vse uporabnike, da nikoli ne puščajo smeti ob smetnjakih, da vselej zapirajo pokrov ohišja in preverijo, ali se je avtomatski zaklep pokrova zaskočil do konca, in ga po potrebi ročno zapahnejo. Na območju medveda je treba s smetmi ravnati še posebej odgovorno. Hvala vam, da pripomorete k zmanjšanju števila konfliktov z medvedi!

Zdravstveno vzgojni center Cerknica

vam ponuja brezplačne preventivne delavnice za odrasle

SPOPRIJEMANJE

- s stresom
- s tesnobo
- z depresijo

- Življenjski slog
- Dejavniki tveganja
- Tehnike sproščanja
- Ali sem fit?

DELAVNICE

- Zdravo hujšanje
- Opuščam kajenje
- Zdrava prehrana
- Gibam se

Individualno
svetovanje
(Opustitev
kajenja)

Zdravstveno vzgojni center
tel.: 01/70 50 150
e-mail: irena.svet@zd-cerknica.si
Cesta 4. maja 17, 1380 Cerknica

Avtor križanke: **Vladimir Milovanović** (Najeto pero)

Nagradna križanka

Geslo križanke (izpisano na osenčenih zelenih poljih) napišite na dopisnico in pošljite na naslov Slivniški pogledi, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica s pripisom »Nagradna križanka« ali ga pošljite na e-naslov urednistvo@slivniskipogledi.si, ime zadeve naj bo »Nagradna križanka«. Rešitve bomo v uredništvu sprejemali do **22. decembra**.

Trije izžrebani nagrajenci bodo prejeli nagrade, ki jih prispeva pokrovitelj tokratne križanke – **Občina Cerknica**.

1. nagrada: knjiga Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz;

2. nagrada: knjiga Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz;

3. nagrada: knjiga Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz;.

Imena nagrajencev bodo objavljena v naslednji številki Slivniških pogledov, ki izide v začetku januarja.

Nagrajenci novembrske številke, nagrade podarja

Oblazinjeno pohištvo Stepp, so:

1. nagrada: taburet kocka – **Rene Rodošek**, Sinja gorica 23, 1380 Cerknica;

2. nagrada: okrasna blazina, velika – **Emili Ivanović**, Partizanska cesta 14, 1381 Rakek;

3. nagrada: okrasna blazina, majhna – **Miljana Brancelj**, Brezje 9, 1382 Begunje pri Cerknici.

Nagrajenci lahko nagrade prevzamejo po predhodnem dogovoru na številki 051 444 602 ali 01 705 80 31.

						Glasiło Občine Cerknica	KDOR SE VOZI Z ROLKO	NEM. FILOZOF IN SOCIOLOG (THEODOR)	FILMSKA ZVEZDA	SENČNA STRAN POBOČJA	ŽENSKA, KI KAJ MERI	LUKA JANEŽIČ	KITAJSKI KROMPIR	KANADSKI PEVEC (BRYAN)	NAIVNA UMETNOST	
						PREBIVALEC RADOMELJ										
						DOLGO PUSTO-LOVSKO POTOVANJE										
						ZAČIMBNA RASTLINA						ŠVEDSKA IGRALKA ZETTERLING				
						EDEN OD ČUTOV						VRZEL, ZEV				
													MILAN VIDMAR			
													GREŠNO DEJANJE			
	ANTIČNA LJUBLJANA	DEL ROKE POD KOMOLCEM	OTOŠKA EVROPSKA DRŽAVA	KIS	MONGOLSKI VLADAR			NEPRAVI KROG, PAKROG								
								VIC								
ITALJANSKI PISATELJ VITTORINI					IGRALEC SMOLEJ				RIMSKI CESAR					AMERIŠKI GLASBEN. JACKSON	GAMSJI BIVOL NA CELEBESU	
					PISARNA, BIRO				NIKA JUVAN							
ANGLEŠKI NOGOMET. RASHFORD							PREBIVALCI VIŠNJE GORE	IZOBČENJE IZ CERKVE								
							POJAVISTE VRSTE									
OVIRA V KONJSKEM ŠPORTU					CILINDER						TLA	IRSKI BRINOVEC				
					ITALJANSKA RTV							ARANŽMA CVETJA				
VRSTA BRESKVE Z GLADKO KOŽO									IT. NOGOM. (ANDREA)							
									LOVEC NAKUNE							
OČE				PEVKA GRADIŠEK				SPOGLED-LJIVKA							ANGLEŠKI SLIKAR (REGINALD)	VODNA PTICA
								MESTO NAKRIMU								
						AMERIŠKA PEVKA BAEZ					NEM. ZOOL. (KARL ERNST)					
											CIRIL. ČRKA					
						GRŠKAGR. BOGINJA LEPOTE							VOJKO ANZELJČ			
													JURE KOŠIR			
						PREBIVALEC NOTRANJSKE										
						NEMŠKA PISATELJICA SEIDEL				PRISTOJBINA						

Rešitev prejšnje križanke (vodoravno): NADNARAVA, ODRŠENIK, NAV, AVARI, SEDEŽNE PO, SIT, NETRESK, ANKETA, LILI, SLA, MILJE, SAKA, STON, AMI, PSI, ZOR, VA, RECEPT, SNOB, AED, OSAT, AGE, LISCA, VAŠI MERI, MILE KORUN, AT, DANILLO, ŠEGA, UJAR, AKER, KANA. Težje besede: ADORNO, AGLAJA, BAER, HIAT, JAM.

www.smg.si
info@smg.si
salon: 081 603 777
direktor: 040 899 728
svetovalec: 051 660 083
Cesta 4. maja 50a, 1380 Cerknica

SUHOMONTAŽNA GRADNJA

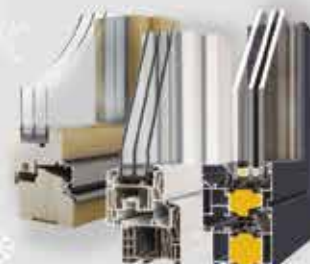
Srečno in zdravo 2021!

STREŠNA OKNA

VHODNA VRATA

LESENA, PVC in ALU OKNA

SMG PRIPRAVA IN IZVEDBA

svetovanje, priprava dokumentacije za Eko Sklad
prevzem skrbi za izvajalce
kvalitetna in celovita prenova

EKO SKLAD

20 - 30 - 50 %
povračilo investicije

Celovita prenova na ključ

Poskrbimo za celovito prenovu na ključ in prevzamemo vse skrbi za izvajalce (vodovodne, elektro inštalacije, talne obloge...) ter usklajevanje med njimi.

Uredimo vso dokumentacijo za pridobitev nepovratnih sredstev Eko Sklada. S pomočjo pridobljenih nepovratnih sredstev Eko sklada pridete do cenejše investicije in na dolgi rok prihranite.

Najdete nas v prodajnem salonu v centru Cerknice (cesta 4. maja 50 a) in na spletu www.smg.si

Sodelujemo z najbolj priznanimi proizvajalci:

lipbled.

PIRNAR.

VELUX

KNAUF

pvcnagode

M SORA

Gradimo s srcem.

KNJIGA O KRAJIH IN LJUDEH OBČINE CERKNICA

Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz

*Zbornik člankov o krajih in ljudeh občine Cerknica,
objavljenih v občinskem glasilu Slivniški pogledi v
letih 2014–2020.*

V prodaji od 23. decembra 2020. Cena: 25 €
Naročila in prevzem: v Knjižnici Jožeta Udoviča Cerknica po
predhodnem dogovoru (01 709 10 78 ali info@kjuc.si)

Uredništvo Slivniških pogledov se zahvaljuje vsem, ki so sodelovali pri
pripravi člankov in z javnostjo delili zgodbe, spomine in vtise o življenju
v krajih občine Cerknica.

